

Kunnskapsgrunnlaget

Deltakelse i videreutdanning

Om etter- og videreutdanningsutvalget

Regjeringen oppnevnte Ekspertutvalg for etter- og videreutdanning i mars 2018. Ekspertutvalget skal vurdere behovet for etter- og videreutdanning i befolkningen, utdanningssystemets evne til å imøtekomme dette behovet, og om rammebetingelsene for investering i kompetanse er tilstrekkelig gode. Utvalget skal levere sin rapport innen 1. juni 2019.

En viktig oppgave for utvalget er å utarbeide et kunnskapsgrunnlag som skal danne bakgrunnen for vurderinger og forslag til tiltak. Som et ledd i arbeidet har vi valgt å publisere frittstående arbeidsnotater om sentrale tema.

Dette notatet er en korrigert utgave av notat publisert 11.01.2019.

Oslo 8. mai 2019

Simen Markussen (leder)

Dag Artur Aasbø

Kristin Reiso Lawther

Inga-Lill Sundset

Wenche Pedersen Dehli

Javad Mushtaq

Camilla Tepfers

Gøril Joys Johnsen

Truls Nordahl

Svein-Olav Torø

Lars J. Kirkebøen

Bjørn Audun Risøy

Torbjørn Tvedt

Berit Johanne Kjeldstad

Xeni Dimakos
(sekretariatsleder)

Kristine Bettum

Morten Ekerheim

Jens Furuholmen

Hans Jacob Sandberg

 /evutvalg

 www.evutvalg.no

 evu@kompetansenorge.no

Innhold

Innledning	4
1 Registerdata	6
Sammendrag	6
1.1 Nivå	6
1.2 Institusjon	8
1.3 Økning i bruk av voksenrett i videregående opplæring	9
1.4 Heltid eller deltid?	11
1.5 Antall videreutdanninger per individ	12
1.6 Alder	13
1.7 De mest populære fagfeltene	14
1.8 Geografi	19
1.9 Utdanningsnivå før videreutdanning	21
2 Lærevilkårsmonitoren	23
Sammendrag	23
2.1 Deltakelse	23
2.2 Alder	25
2.3 Nivå på videreutdanning	26
2.4 Utdanningsnivå før videreutdanning	27
2.5 Arbeidstilhørighet	28
2.6 Deltakelse og virksomhetsstørrelse	31
Referanser	32

Innledning

Dette notatet gir en oversikt over nøkkeltall knyttet til deltakelse i videreutdanning på nasjonalt nivå. Vi ser nærmere på hvem som tar videreutdanning, hvor det blir tatt videreutdanning, hvilke fag som blir tatt og hvordan utviklingen har vært over tid.

Notatet benytter to ulike datakilder til informasjon om videreutdanning og sammenlikner disse der det er mulig. Vi benytter tall fra SSBs Lærevilkårsmonitor (LVM) (Keute & Drahus, 2017) og krysstabeller basert på registerdata fra SSB.

LVM er en spørreundersøkelse med omtrent 12 000 respondenter, og er en tilleggsundersøkelse til arbeidskraftsundersøkelsen (AKU). Undersøkelsen gjennomføres 1. kvartal hvert år. Registerdataene er hentet fra nasjonal utdanningsdatabase, NUDB. Registerdataene er knyttet opp mot utdanningsinstitusjonenes egen innrapportering av kurs og aktivitet.

Definisjonen av videreutdanning i LVM er

All formell utdanning tatt av følgende grupper:

Personer i alderen 22–34 år som i løpet av det siste året har tatt formell utdanning, og som siden 19 års alder har hatt minimum 3 års sammenhengende opphold/pause i sitt studieløp. Personer i alderen 35–59 år som er i gang med formell utdanning (Keute og Drahus 2018:8).

I dette notatet er den samme definisjonen av videreutdanning lagt til grunn for å kunne gjøre et uttrekk av registerdata. I tillegg er det lagt til en presisering om at man skal være bosatt i Norge. Dette er gjort for å ta høyde for at LVM er rettet mot personer som bor i Norge.

Deltakelse i formell utdanning i LVM er selvrapportert og gjelder de siste 12 månedene før intervju-tidspunktet. Til sammenligning, viser registerdataene hvem som er registrert i formell utdanning på telledatoen som er 1. oktober hvert år. Registerdataene gir altså ikke informasjon om personer som har deltatt i formell utdanning et gitt kalenderår, men som ikke var registrert i gang per 1. oktober.

Registerdataene gir informasjon om hvilke studier videreutdanningsstudenter tar, og hvilke institusjoner som står for utdanningen. Det er også mulig å få informasjon om utdanningens lengde, studieproduksjon, nivå og karakteristika knyttet til personene som tar utdanningen. LVM har informasjon om individets tilknytning til arbeidsmarkedet, for eksempel om deltakerne er sysselsatt eller ikke, om de er studenter, heltids- eller deltidsansatt, fast eller midlertidig ansatt, og hvilken sektor de jobber i. Dette er informasjon som det også er mulig å hente fra registerdata hos SSB, men som krever koblinger av registre som vi ikke har hatt anledning til å gjøre.

De to datakildene gir til dels et ulikt bilde av deltakelse i videreutdanning i Norge, både hva gjelder antall deltakere og utvikling over tid. At kildene gir et ulikt bilde av antall deltakere, er å forvente da kildene bruker ulik referanseperiode. LVM teller deltagere de siste 12 månedene. Slik fanger undersøkelsen opp utdanning i to studieår, for eksempel 2016/17 og 2017/18. Registerdataene teller på et fast tidspunkt. Det gjør at registerdataene kun fanger opp ett studieår, og dermed færre deltagere.

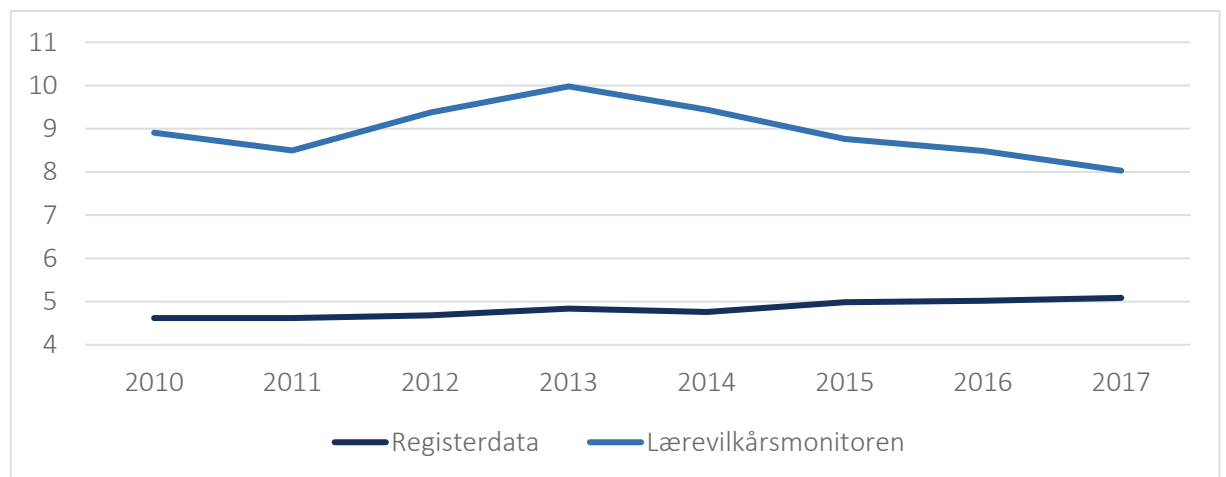
Dette kan imidlertid ikke forklare at kildene viser forskjellig utvikling over tid. LVM viser en nedgang i andelen av befolkningen som deltar i videreutdanning fra 11 prosent i 2008 til 8 prosent i 2017. Registerdataene viser en økning fra 4,6 prosent i 2010 til 5,1 prosent i 2017. I følge LVM har andelen av befolkningen som deltar i videreutdanning sunket med 27 prosent fra 2008 til 2017. Registerdataene viser at andelen av befolkningen som deltar har økt med 10 prosent fra 2010 til 2017.

Det er uvisst hvorfor disse to kildene viser et ulikt bilde av utviklingen over tid, og det er vanskelig å vurdere hvilken kilde som gir det mest korrekte bildet. Fordi LVM er en utvalgsundersøkelse, kan det være usikkerhet knyttet til estimatene for populasjonen. Undersøkelsen er også basert på selvrapporing, og det kan tenkes at det er vanskelig for respondentene å vite om deres utdanningsaktivitet er etterutdanning eller videreutdanning. Hva gjelder registerdata, så er det enkelte typer utdanning som ikke inngår i datagrunnlaget. Det gjelder for eksempel utenlandske nettskoler, MOOCs og formell utdanning tilbudt av studieforbund.

Dette illustrerer at deler av kunnskapsgrunnlaget om etter- og videreutdanning på er usikkert, og hvorfor det vanskelig å konkludere med hvilket datamateriale som er mest pålitelig.

Både registerdata og LVM viser at kvinner, personer med høyere utdanning, og aldersgruppen 30–39 år videreutdanner seg mest. Universitets- og høgskolesektoren videreutdanner godt over halvparten av alle deltakerne i videreutdanning. Ifølge begge datakildene er omtrent halvparten av alle de i aldersgruppen 22–59 år som er i formell utdanning videreutdanningsstudenter.

Figur 1 Deltakelse i videreutdanning, 22–59 år

1 Registerdata

Datagrunnlaget er basert på uttrekk av NUDB laget av SSB på bestilling fra Etter- og videreutdanningsutvalget. Følgende definisjon av videreutdanning er lagt til grunn:

All formell utdanning tatt av følgende grupper:

- *Personer bosatt i Norge i alderen 22–34 år som i løpet av det siste året har tatt formell utdanning, og som siden 19 års alder har hatt minimum 3 års sammenhengende opphold/pause i sitt studieløp.*
- *Personer i aldersgruppen 35+ år som er i gang med formell utdanning.*

Dette er den samme definisjonen av videreutdanning som brukes i Lærevilkårsmonitoren. Registerdata er basert på institusjonenes egen innrapportering til SSB og inneholder informasjon om egenskaper ved studentene som kjønn, alder og tidligere fullførte utdanning, og informasjon om utdanningens fagretning, studiested, varighet, studiepoengproduksjon med mer.

Sammendrag

Registerdata viser at det per 1. oktober 2017 var 139 000 personer¹ i videreutdanning i Norge. Til sammenligning var tallet i 2010 på samme tidspunkt 117 000. Fra 2010 har andelen av befolkningen som er i videreutdanning på telletidspunktet økt fra 3,3 prosent til 3,6 prosent i 2017, samtidig som antall deltakere økte med 19 prosent. Dersom vi kun ser på personer mellom 22 og 59 år, har andelen av befolkningen som er i videreutdanning økt fra 4,6 prosent i 2010 til 5,1 prosent i 2017. 60 prosent av dem som deltatar er kvinner. I 2016 var 70 prosent av videreutdanningene på universitet og høgskolenivå studier som ga mer enn 10 studiepoeng. Halvparten av alle videreutdanninger tas 8 år eller mer etter endt førstegangsutdanning, mens 28 prosent tas mellom 3 og 7 år etter endt utdanning. 16 prosent hadde allerede én videreutdanning før de startet på videreutdanningen i 2017.

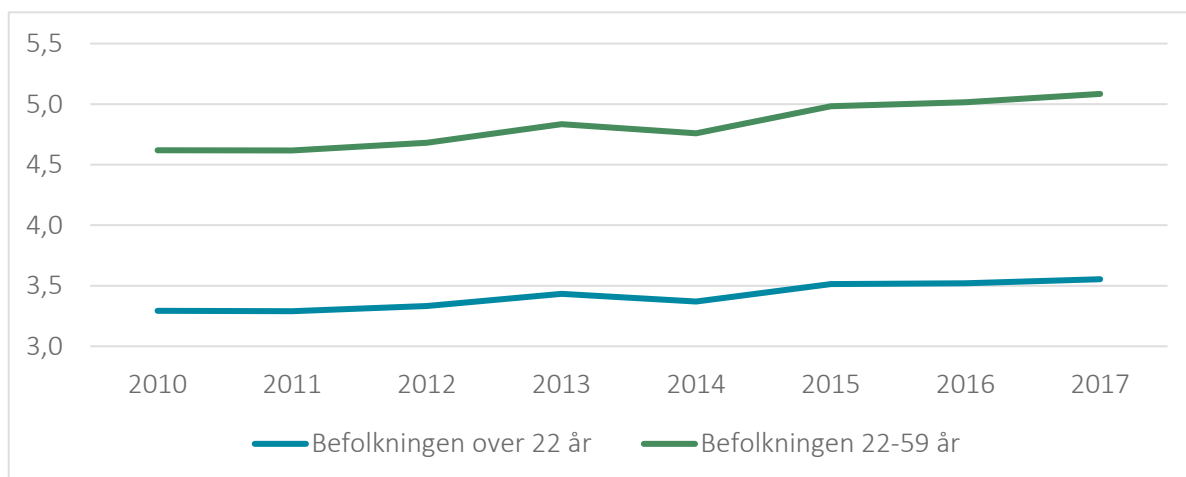
1.1 Nivå

54 prosent av videreutdanningene på telletidspunktet i 2017 var på bachelornivå. Det tilsvarer 75 000 personer (Figur 3). Andelen av befolkningen som er i videreutdanning på dette nivået har holdt seg nesten uendret på i underkant av to prosent fra 2010, selv om antallet har økt med 11 prosent. 0,8 prosent av befolkningen, tilsvarende 29 000 personer, var i videreutdanning på masternivå på telletidspunktet i 2017. Denne gruppen utgjør 21 prosent av alle videreutdanninger. Fra 2010 til 2017 økte andelen av befolkningen som var i videreutdanning på masternivå med 16 prosent, og antall personer som tar videreutdanning på masternivå med 28 prosent.

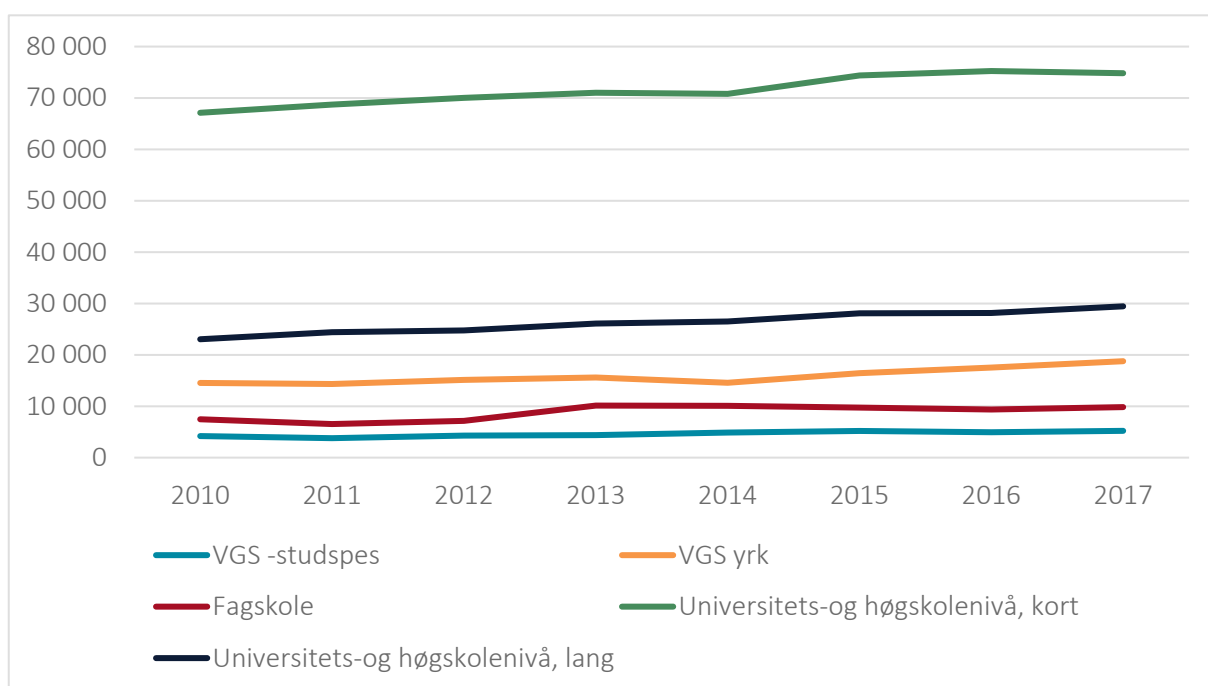
---

¹ Norsksboende personer

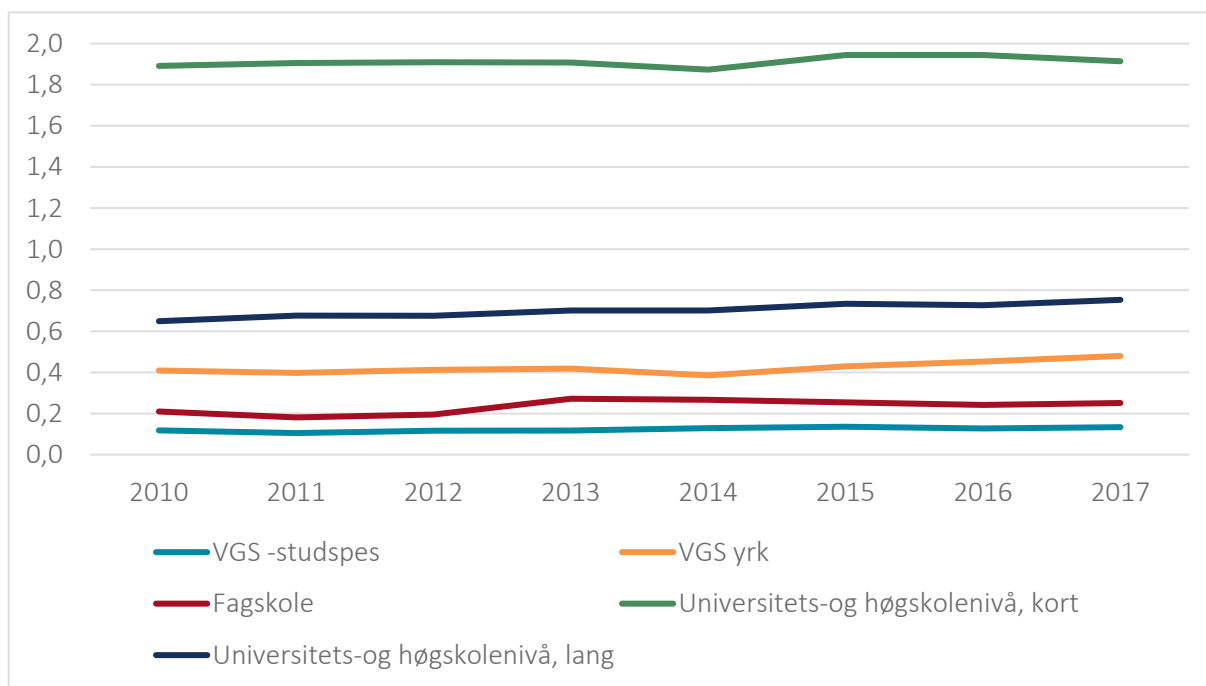
Figur 2 Prosentvis vekst i andel av befolkningen som deltar i videreutdanning, 2010-2017, 22–59 år

Figur 3 Antall deltakere i videreutdanning, 22–59 år

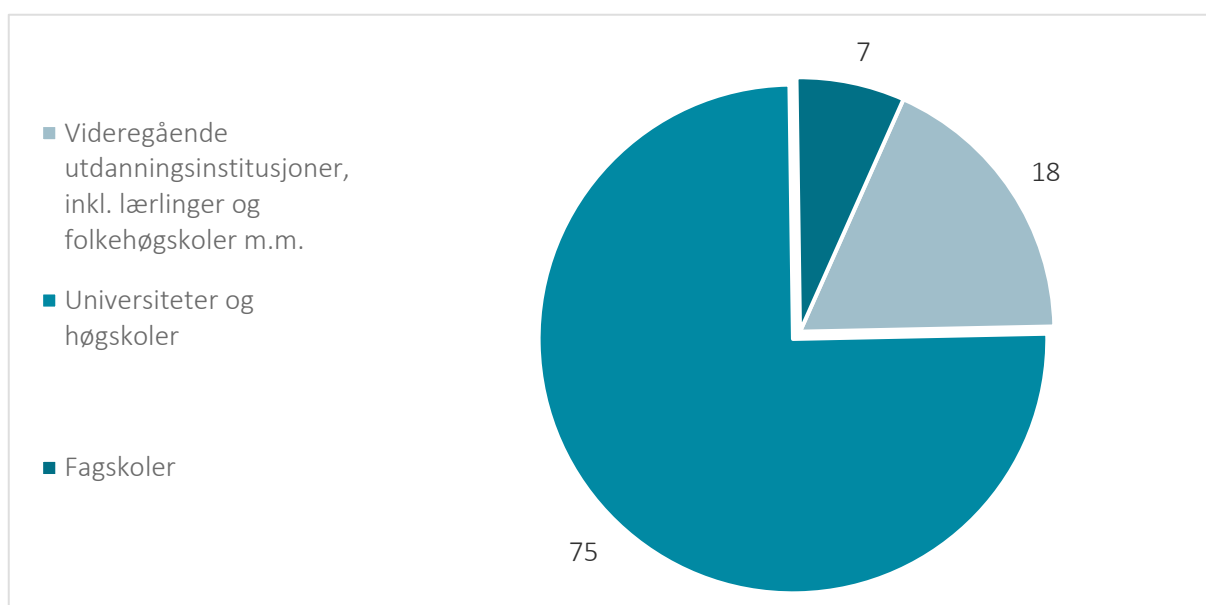
Figur 4 Deltakelse i videreutdanning, nivå på videreutdanningen, prosent, 22+ år

1.2 Institusjon

75 prosent av videreutdanningene var på telletidspunktet i 2017 ved universiteter og høgskoler. Dette er en nedgang fra 77,6 prosent i 2010. Endringen skyldes at en økende andel nå tar videreutdanning ved fagskoler og videregående utdanningsinstitusjoner, lærlingplass og folkehøgskoler.

Figur 5 Deltakelse i videreutdanning, utdanningsnivå, 2017

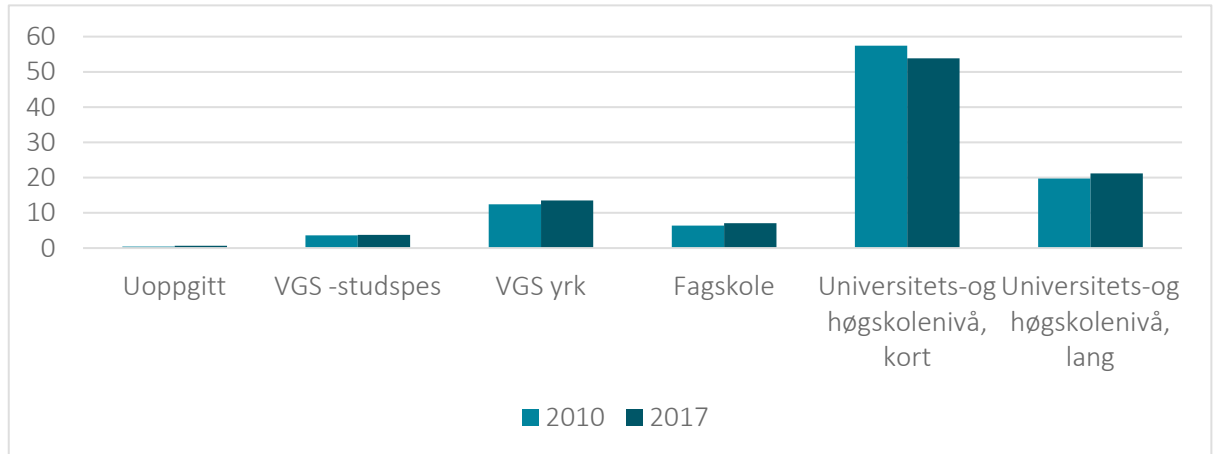
Fagskolene har hatt den høyeste prosentvise veksten i antall og andel deltakere de siste årene. Fra 2010 til 2017 økte antall deltakere ved fagskoler med 42 prosent, fra 6 700 til 9 600. I 2010 var 5,8 prosent

av alle videreutdanninger på telletidspunktet tatt ved fagskoler, mens tilsvarende tall i 2017 var 6,9 prosent.

Antallet som tar videreutdanning i yrkesfag på videregående skolenivå har økt med 29 prosent fra 2010 til 2017, fra 14 500 til 18 800 personer. Gruppen utgjør 14 prosent av deltakerne i videreutdanning i 2017.

Figur 6 Nivå på videreutdanning, prosent

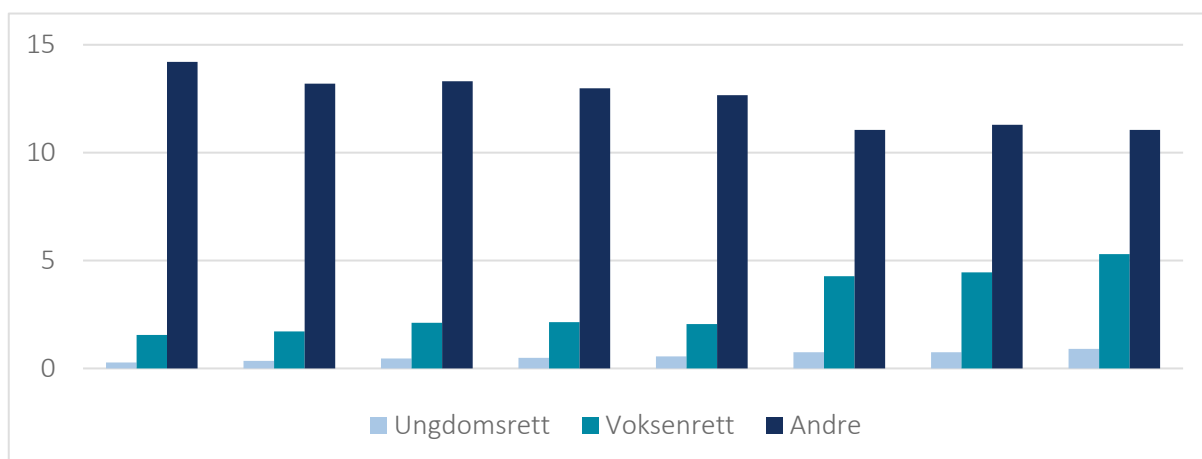

1.3 Økning i bruk av voksenrett i videregående opplæring

Voksne som ønsker å ta utdanning ved en videregående skole kan gjøre det ved bruk av voksenrett, ungdomsrett eller uten å ha lovfestet rett². En person som er eldre enn 25 år og som ikke har fullført videregående skole, har en lovfestet rett til å fullføre videregående skole gjennom voksenretten. Dersom man har fullført videregående, kan man søke inntak til videregående opplæring allikevel og få plass dersom det er ledig kapasitet. Personer som ikke har fullført videregående skole og som er under 25 år, kan benytte ungdomsretten. Blant dem som tar videreutdanning på videregående skole er det en betydelig økning i både antall og andel som benytter lovfestet ungdomsrett og voksenrett. Totalt sett utgjorde videreutdanninger i form av videregående opplæring omtrent 17 prosent av alle videreutdanninger ved telletidspunktet i 2017.

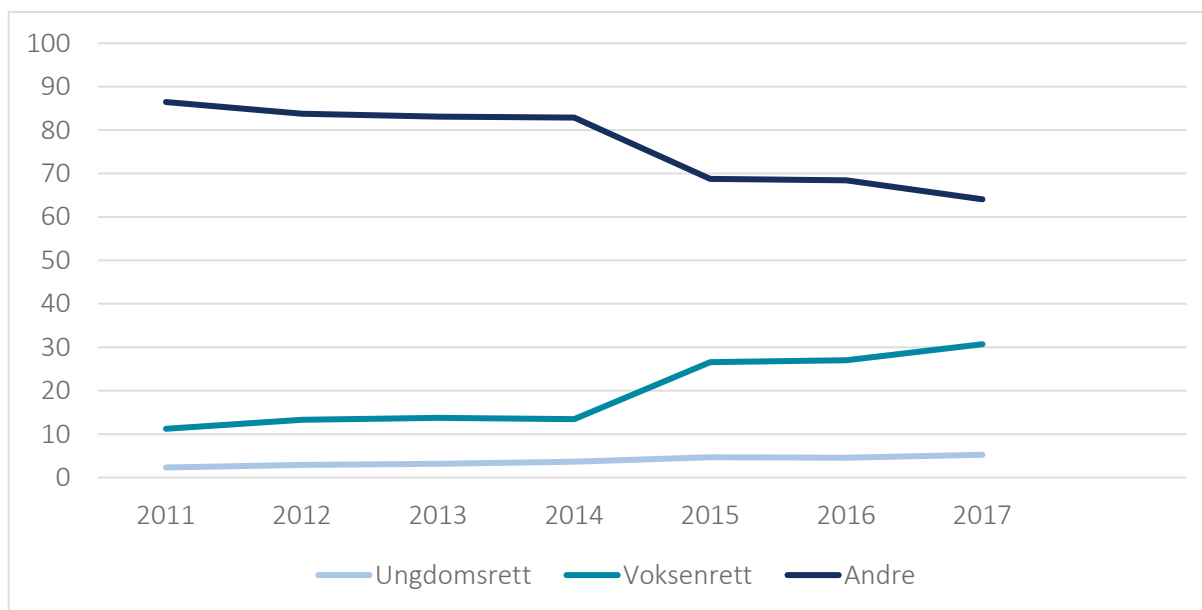
² Regelverket ble endret som et resultat av stortingsmeldingen om livslang læring og utenforskap. Endringen kan ikke forklare økningen i bruk av voksenretten.

Figur 7 Videreutdanning i form av videregående opplæring, som prosentandel av alle videreutdanninger, 2017, etter rett til videregående opplæring

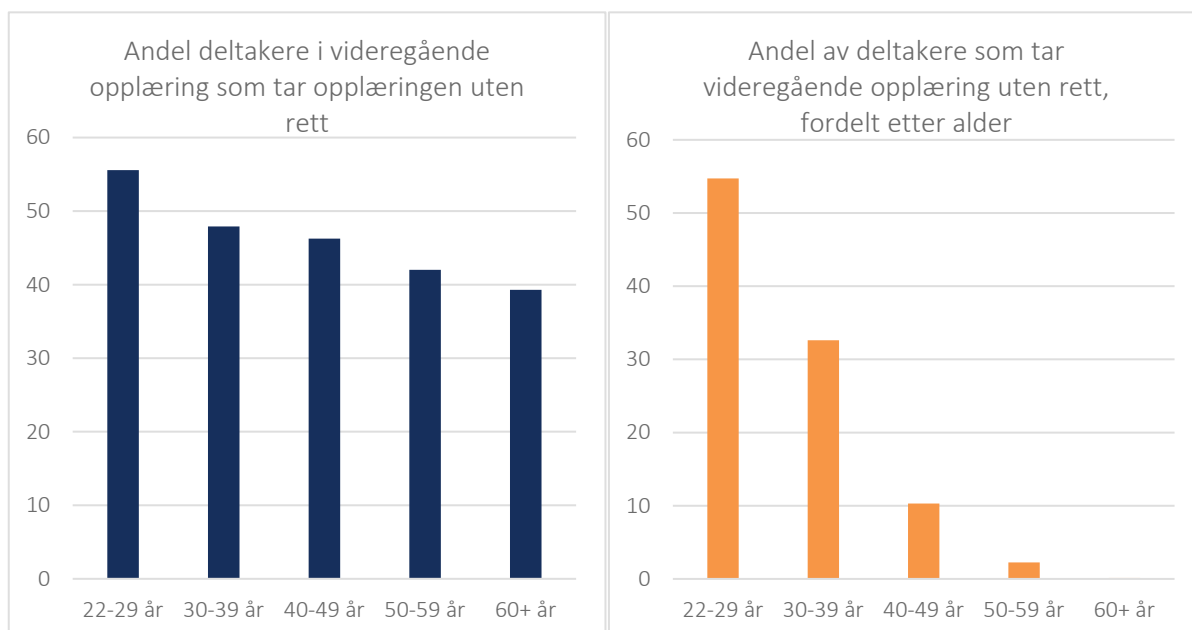

Antallet som var i videreutdanning med ungdomsrett økte fra 319 i 2010 til 1 258 i 2017. Det tilsvarer en økning på 294 prosent. Definisjonen av videreutdanning innebærer at denne gruppa består av personer som har ventet tre år eller mer etter ungdomskolen før de begynte på videregående opplæring. Antallet som var i videreutdanning med voksenrett økte fra 1 814 personer i 2010 til 7 360 i 2017. Det tilsvarer en økning på 306 prosent. Totalt sett har det vært en økning på 28 prosent i antall videreutdanninger i form av videregående opplæring i perioden 2010–2017.

Figur 8 Prosentandelen som tar videregående opplæring som videreutdanning etter rett

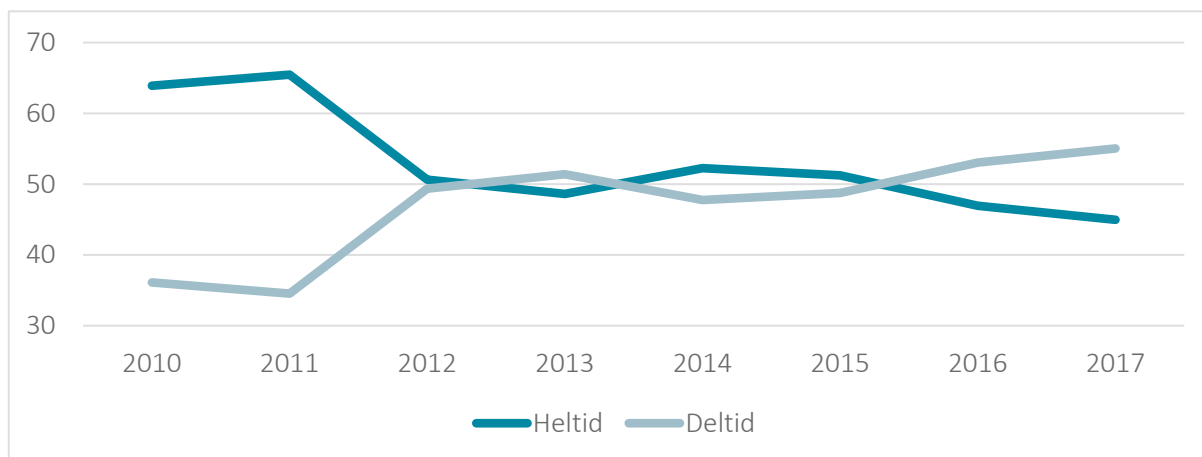
Figur 9 Deltakelse i videregående opplæring uten rett, prosent

1.4 Heltid eller deltid?

En stadig større andel av videreutdanningene tas som deltidsstudier og færre tar videreutdanning på heltid.

Figur 10 Videreutdanning på heltid og deltid, fordeling, prosent

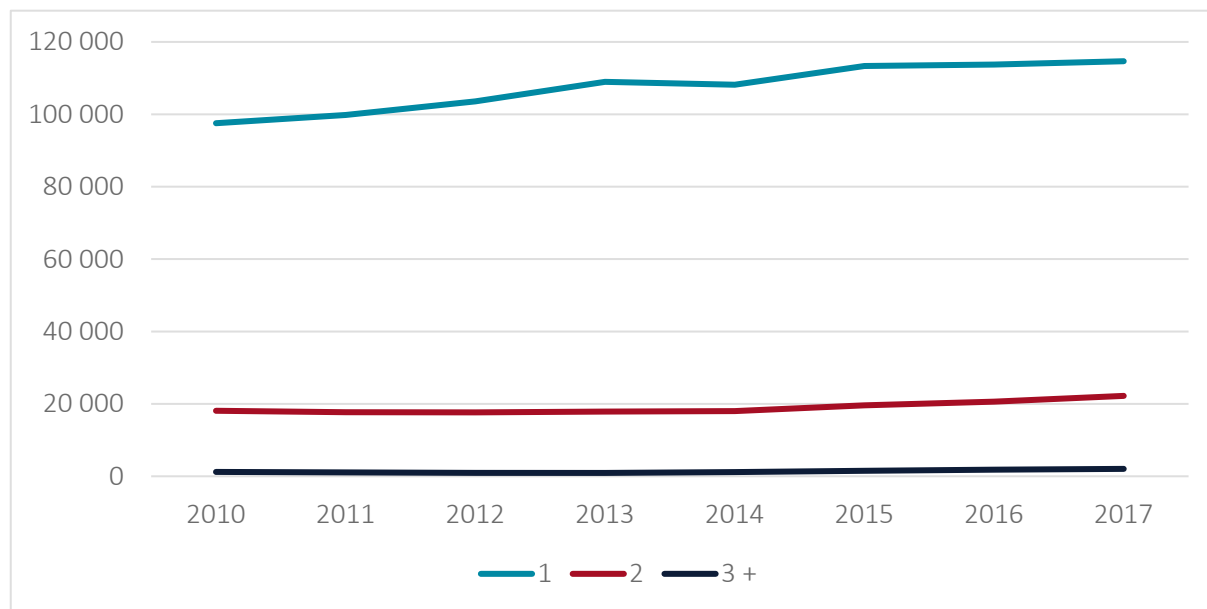

I 2010 var 36 prosent av videreutdanningene på tilletidspunktet deltidsutdanning. I 2017 var andelen 55 prosent. Antall videreutdanninger som tas som deltid har økt med 81 prosent, mens antallet fulltidsutdanninger har sunket med 16 prosent fra 2010 til 2017. 64 prosent av dem som tar videreutdanning på deltid er kvinner. 55 prosent av heltidsstudentene er kvinner. Det er flere yngre enn eldre som tar videreutdanning på heltid, og flere eldre enn yngre som tar videreutdanning på deltid. 44 prosent av alle heltidsutdanninger i 2017 ble tatt av personer i aldersgruppen 22–29 år. 35 prosent var i aldersgruppen 30–39 år. 38 prosent av alle deltidsutdanninger i 2017 ble tatt av personer i aldersgruppen 30–39 år. 30 prosent ble tatt i aldersgruppen 40–49 år.

1.5 Antall videreutdanninger per individ

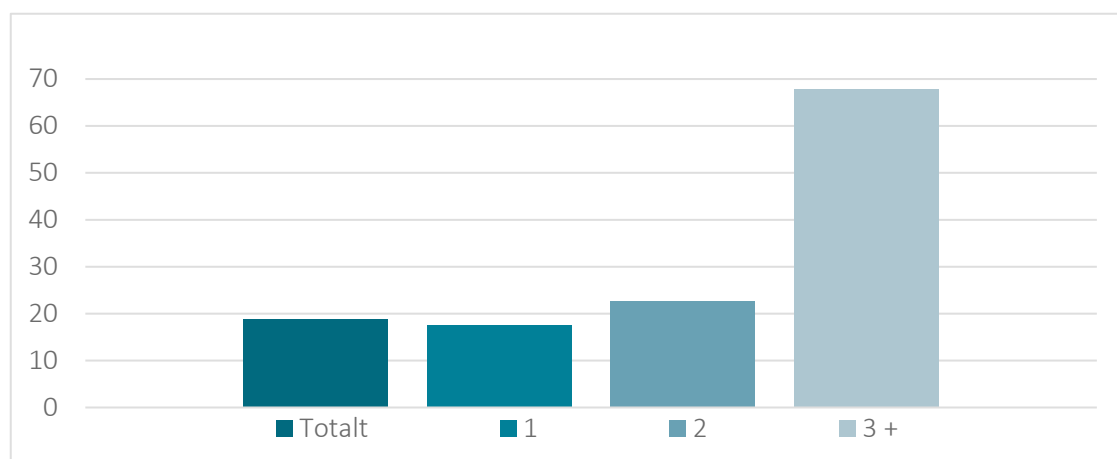
83 prosent av dem som har tatt videreutdanning har tatt én videreutdanning i løpet av de siste 15 årene. 16 prosent har tatt to videreutdanninger de siste 15 årene, og 1 prosent har tre eller flere videreutdanninger.

Figur 11 Antall videreutdanninger pr. individ pr. år blant de som tar videreutdanning

Både antall personer som tar én, to og flere videreutdanninger har økt. Høyest økning ser vi for personer som tar tre eller flere videreutdanninger. Antallet som har tatt to videreutdanninger økte med 23 prosent, mens antallet som i løpet av de siste 15 årene har tatt tre eller flere videreutdanninger har økt med 68 prosent.

Figur 12 Antall videreutdanninger per person 2010-2017, prosentvis endring

Kvinner er i flertall blant dem som har mer enn én videreutdanning. 68 prosent av dem som har tatt 2 videreutdanninger, og 72 prosent av dem som har tatt tre eller flere videreutdanninger de siste 15 årene er kvinner. Ser vi kun på hvordan forholdet mellom antall videreutdanninger per person har endret seg

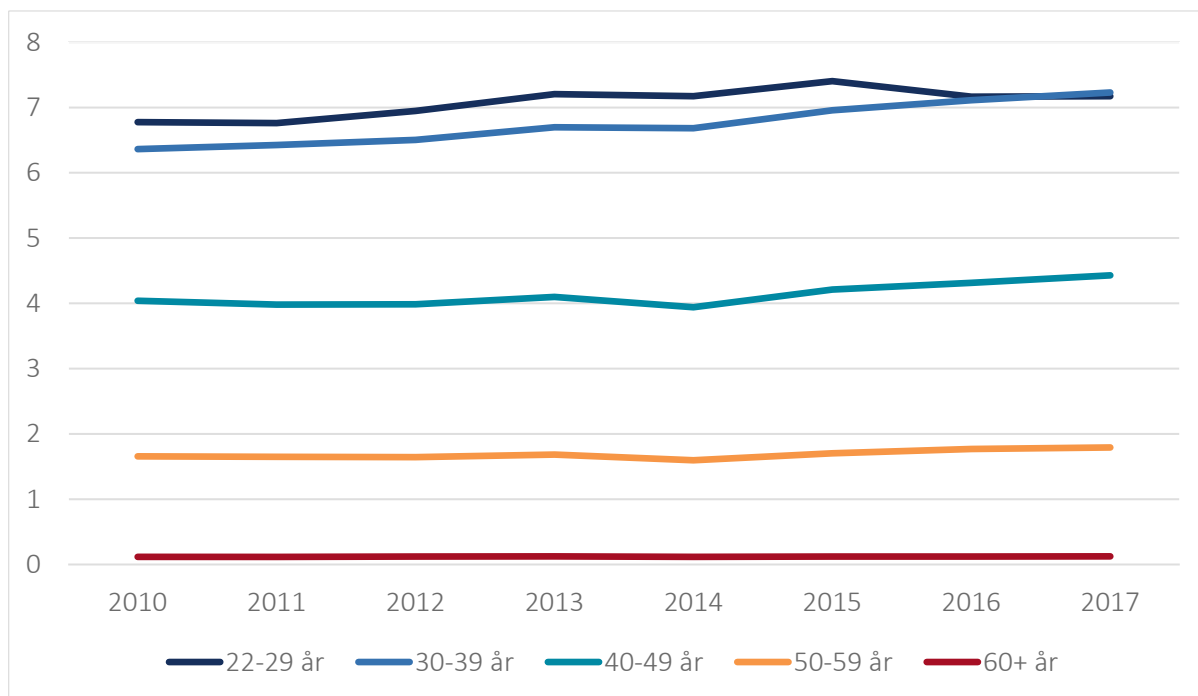
siden 2010, har andelen av befolkningen som tar tre eller flere videreutdanninger økt med 41 prosent. Andelen av befolkningen som tar én videreutdanning har sunket med 1 prosent de siste 15 årene.

1.6 Alder

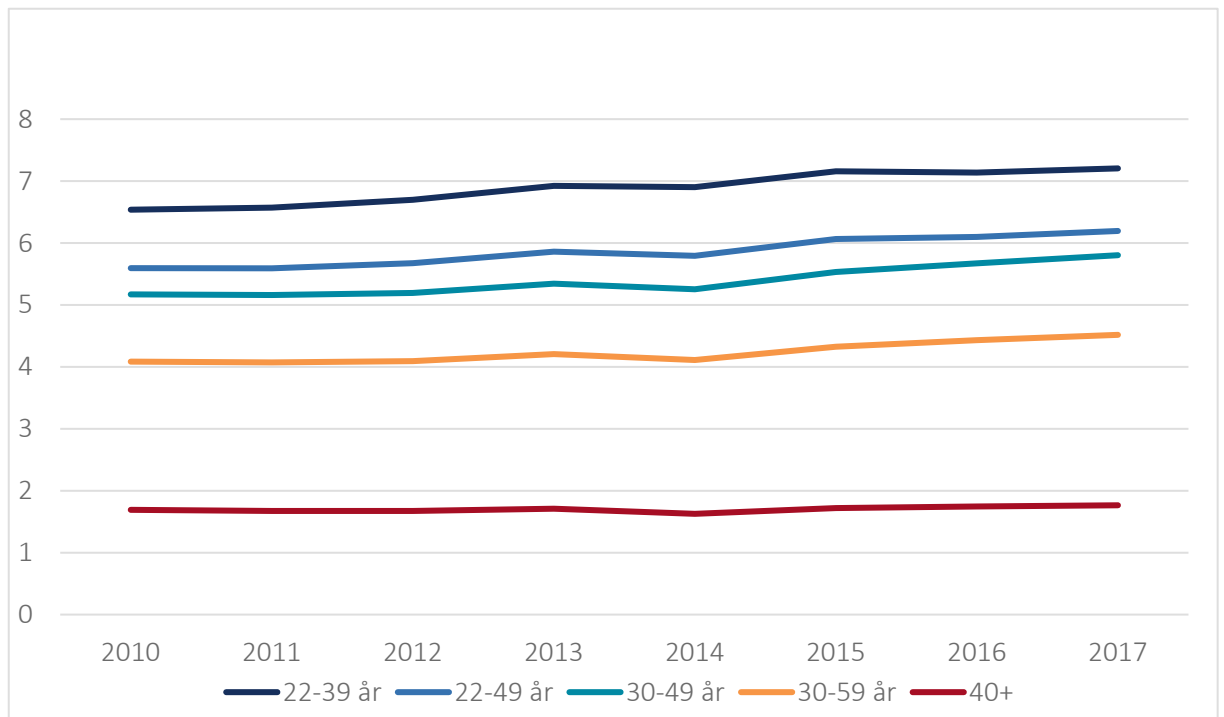
Aldersgruppen som i størst grad deltar i videreutdanning er 30-39 år. Denne aldersgruppen utgjør 37 prosent av alle var i videreutdanninger på telletidspunktet i 2017, omtrent 51 000 personer. 53 prosent av 30-39 åringer som deltar i videreutdanning tar utdanninger på lavere grads nivå på universitet eller høyskole. Denne utdanningsgruppen utgjør omtrent 20 prosent av alle videreutdanninger på telletidspunktet i 2017. Den nest største aldersgruppen er mellom 22-29 år. Denne gruppen utgjør 30 prosent av alle som deltok i videreutdanning i 2017. Begge aldersgruppene utgjør omtrent 7,2 prosent av totalbefolkningen i samme aldersgruppe. Halvparten av 22-29 åringene deltok i videreutdanning i 2017 tok utdanningen på lavere grads nivå på universitet eller høyskole. Denne utdanningsgruppen utgjorde 15 prosent av alle videreutdanninger i 2017. Blant videreutdanningsstudentene har 53 prosent av 30-39 åringene, 58 prosent av 40-49 åringene, 58 prosent av 50-59 åringene og 59 prosent de over 60 år som deltok i videreutdanning i 2017 tatt videreutdanningen på lavere nivå på universitet eller høyskole.

30 prosent av deltakerne i aldersgruppen 22-29 år har grunnskole eller ingen/uoppgitt utdanningsnivå før videreutdanningen i 2017. 27 prosent har utdanning på lavere grads nivå fra universitet eller høyskole, mens 23 prosent har studiespesialiserende fra videregående skole som høyeste fullførte utdanning. Blant 30-39 åringer har 44 prosent utdanning på lavere grads nivå fra universitet eller høyskole før de startet videreutdanningen. Omtrent 18 prosent i denne aldersgruppen har grunnskole eller ingen/uoppgitt utdanning, mens 16 prosent har lang høyere utdanning fra universitet eller høyskole. I de eldre aldersgruppene har over halvparten av deltakerne utdanning på lavere grads nivå før de startet videreutdanningen.

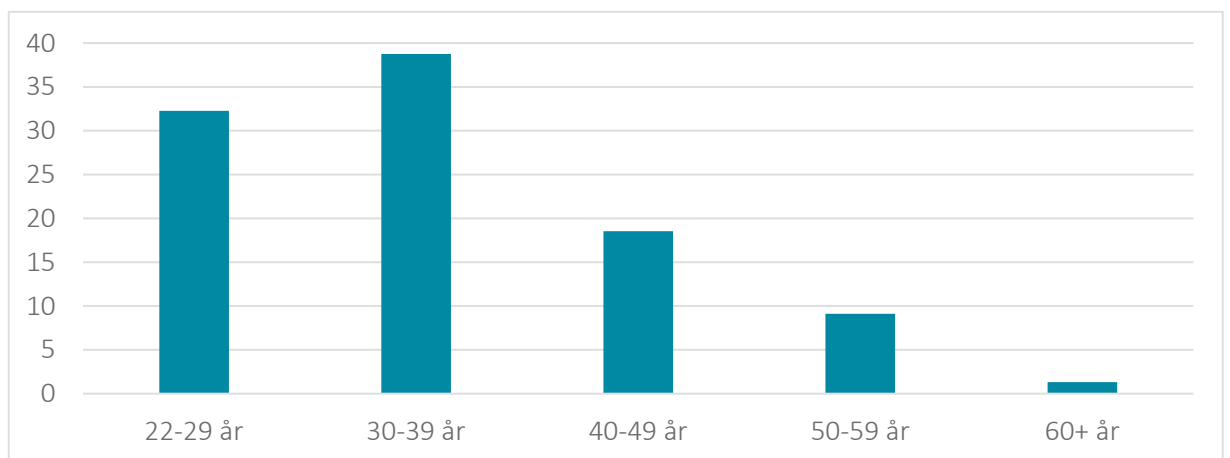
Figur 13 Deltakelse i videreutdanning, alder, prosent

Figur 14 Deltakelse i videreutdanning, alder, prosent

Figur 15 Aldersgruppers andel av total vekst i videreutdanninger, 2010-2017

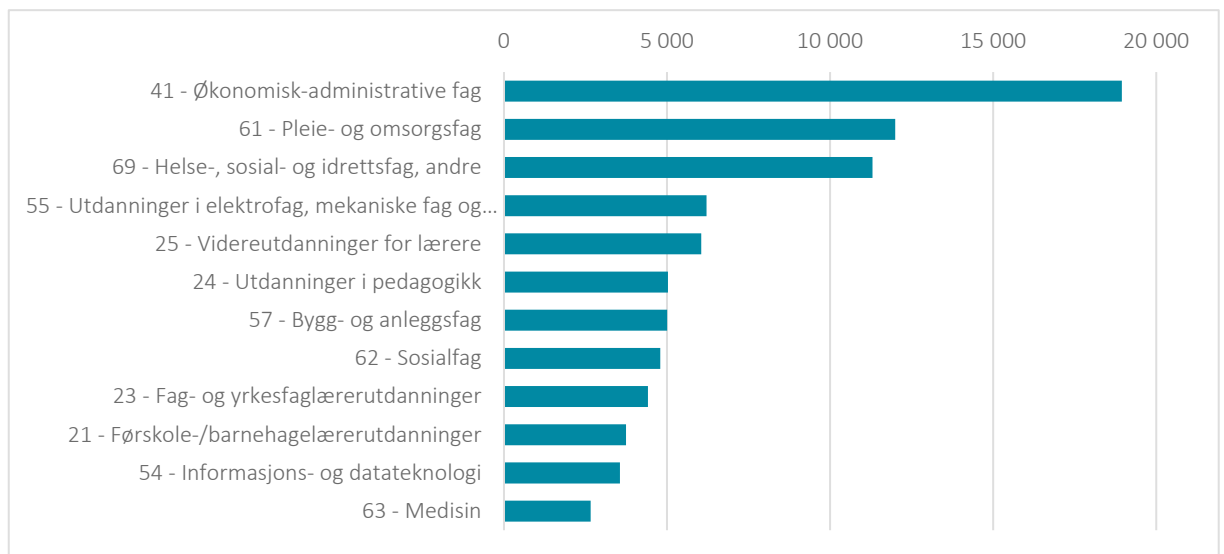
Personer i aldersgruppen 30–39 år står for 39 prosent av veksten i antall videreutdanninger fra 2010-2017. Det er selv om aldersgruppene 22–29 og 60+ har hatt den høyeste prosentvise veksten i samme tidsrom.

1.7 De mest populære fagfeltene

De fire mest populære fagfeltene i 2017 var Helse-, sosial- og idrettsfag (24,2 prosent), Økonomiske og administrative fag (16,6 prosent), Naturvitenskaplige fag, håndverksfag og tekniske fag (15,6 prosent) og Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk (15,5 prosent).

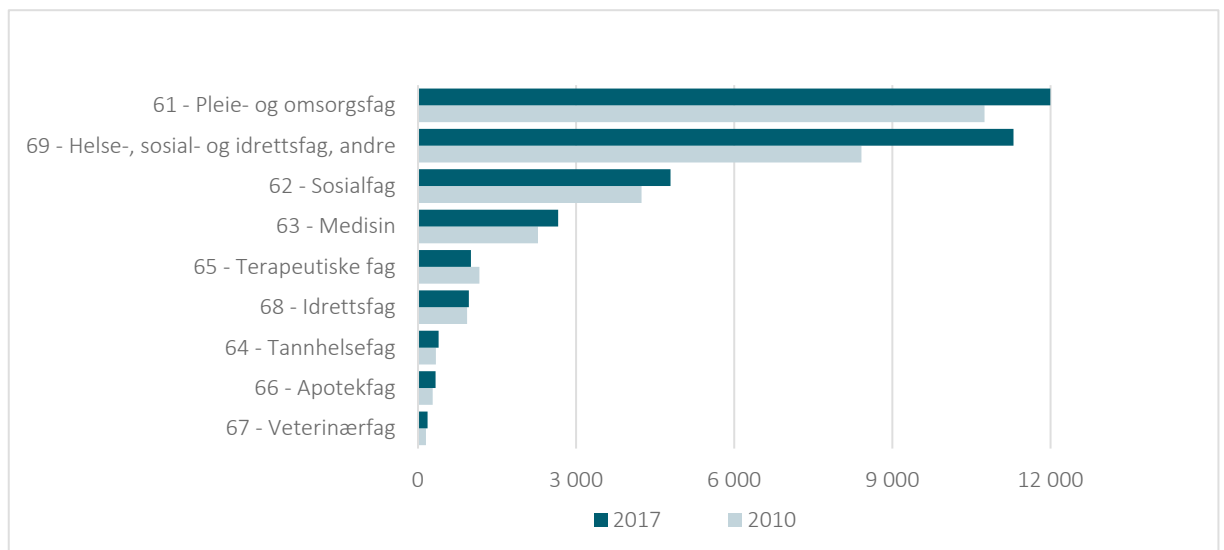
De største undergruppene av fag er Økonomisk-administrative fag (13,6 prosent) og Pleie- og omsorgsfag (8,6 prosent).

Figur 16 Deltakere i videreutdanning, fag

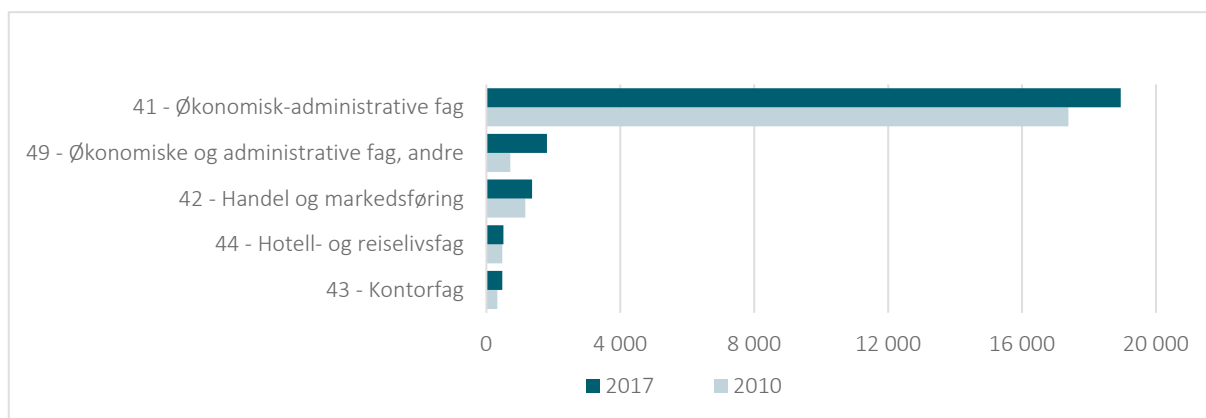

Det har vært en økning i deltakere i videreutdanning i de fleste fag fra 2010, med unntak av Lærerutdanninger i pedagogikk, Andre (-27 prosent), Matematikk og statistikk (-19 prosent) og Terapeutiske fag (-14 prosent). Størst prosentvis økning i deltakelse tidsrommet var det i videreutdanninger for lærere som økte med 154 prosent. Denne gruppen utgjorde omtrent henholdsvis 2 og 4,4 prosent av alle videreutdanninger på talletidspunktene i 2010 og 2017.

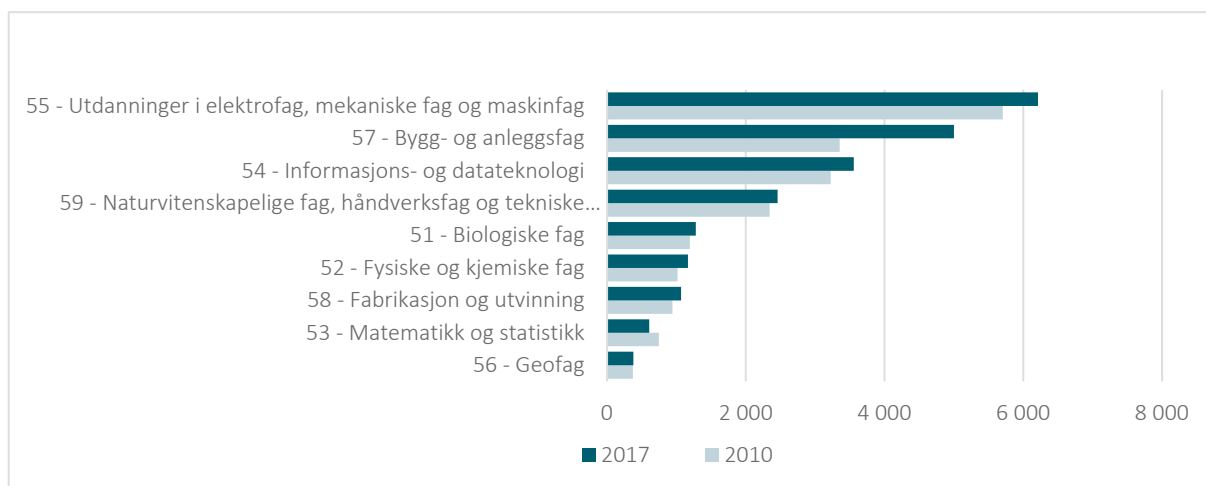
Figur 17 Deltakelse i videreutdanning, helse-, sosial- og idrettsfag

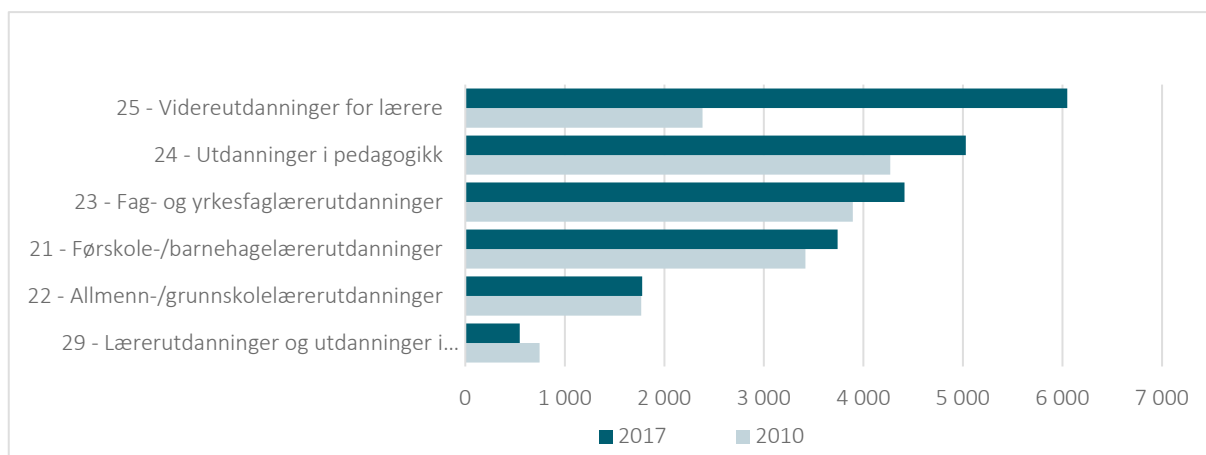
Figur 18 Deltakelse i videreutdanning, økonomiske og administrative fag

Figur 19 Deltakelse i videreutdanning, naturvitenskapelige fag, håndverksfag og andre tekniske fag

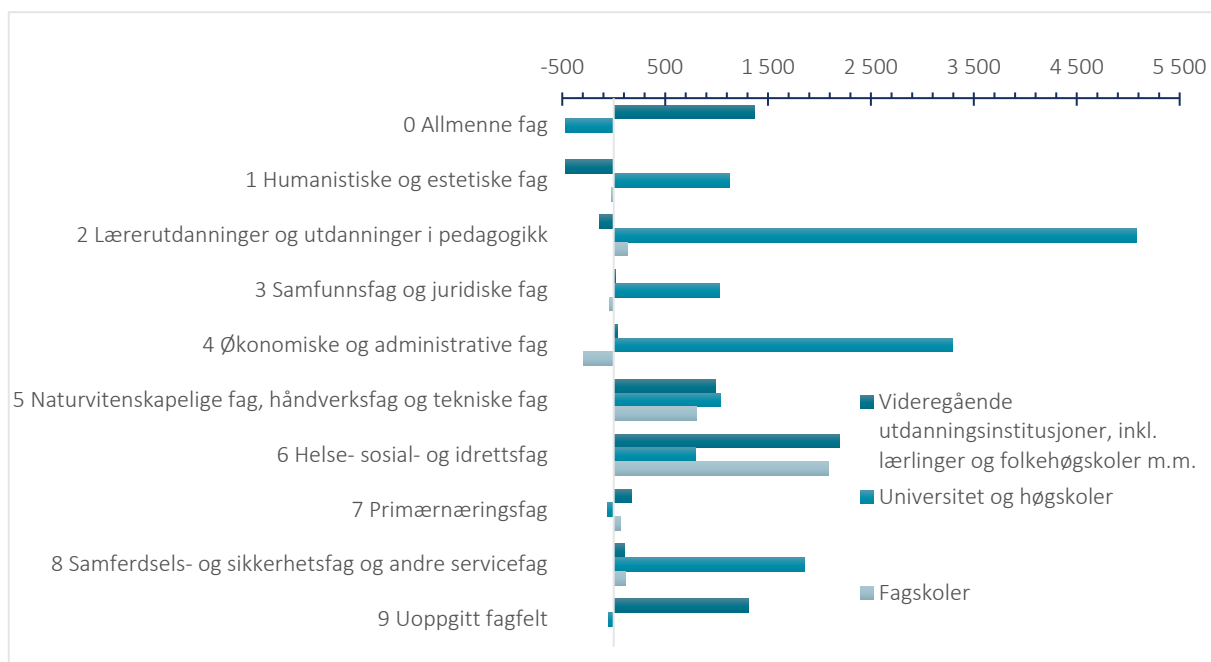

Figur 20 Deltakelse i lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk

Figur 21 Fagområde: Endring i antall 2010-2017

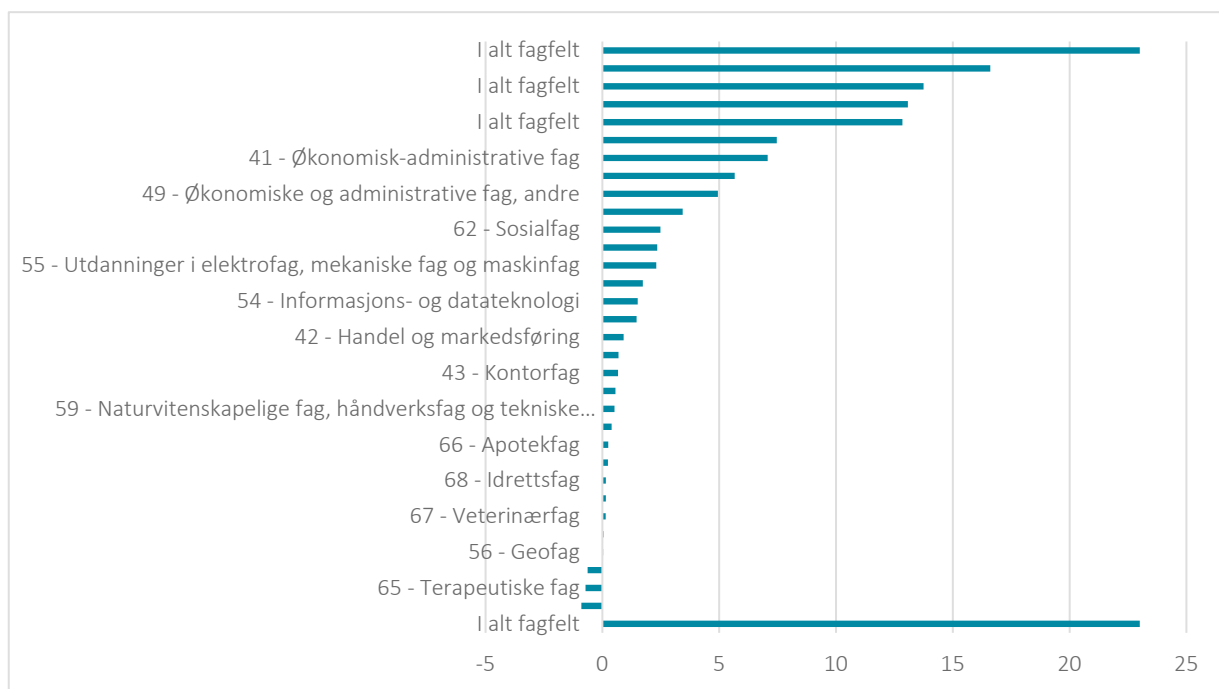

Tabell 1 Prosentvis vekst i antall videreutdanninger, 2010-2017, fagfelt og institusjon

Prosentvis vekst 2010-2017	Videregående utdanningsinstitusjoner, inkl. lærlinger og folkehøgskoler m.m.	Universitet og høyskoler	Fagskoler
0 Allmenne fag	29	- 85	-
1 Humanistiske og estetiske fag	- 43	11	- 4
2 Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk	- 94	31	3275 ³
3 Samfunnsfag og juridiske fag	22	13	- 48
4 Økonomiske og administrative fag	4	19	- 21
5 Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	26	9	26
6 Helse- sosial- og idrettsfag	51	4	180
7 Primærnæringsfag	48	- 12	342
8 Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag	11	111	29
9 Uoppgitt fagfelt	45	- 7	-

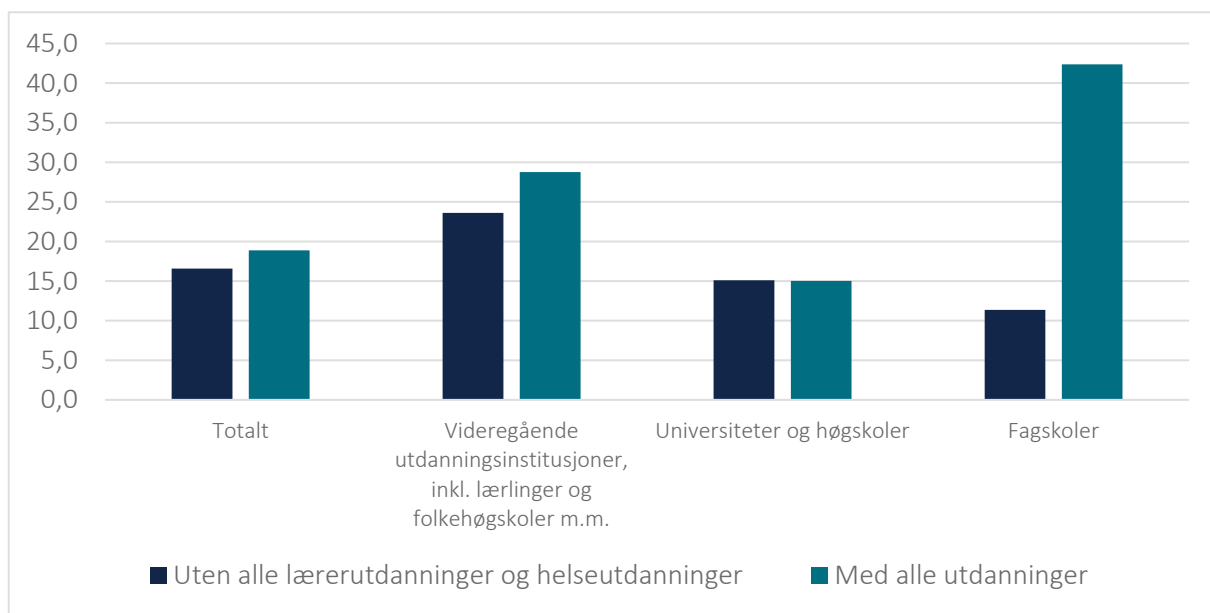
³ Veksten i lærerutdanninger skyldes i all hovedsak vekst på universitet og høyskoler. Den høye veksten i lærerutdanninger på fagskoler skyldes at antallet utdanninger økte fra 4 utdanninger i 2010 til 135 utdanninger i 2017

Figur 22 Prosent av total vekst i deltakelse i videreutdanning, 2010-2017, fagfelt

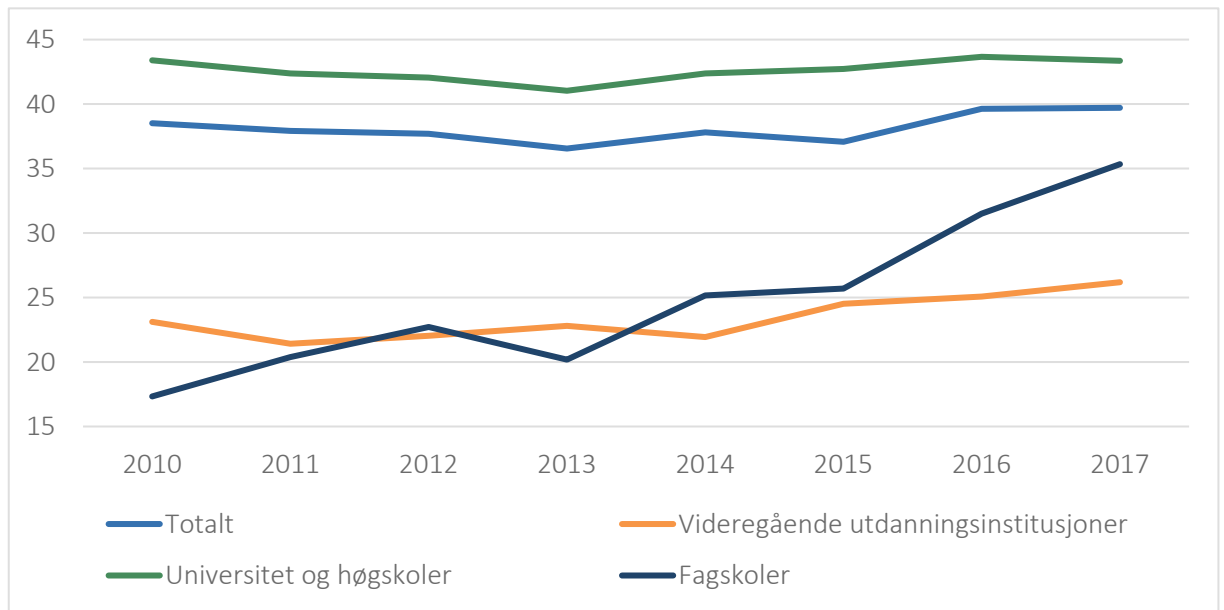

Selv om man ser bort fra veksten i lærerutdanninger og helserelaterte utdanninger har det vært en økning i antall deltakere i videreutdanning, men veksten er noe svakere. Uten disse utdanningene har antall deltakere total økt med 16,6 prosent, mot 18,9 prosent når lærerutdanninger og helserelaterte utdanninger inkluderes. Disse utdanningene utgjør totalt 40 prosent av alle videreutdanninger totalt, og 43 prosent av alle videreutdanninger på universitet og høyskoler.

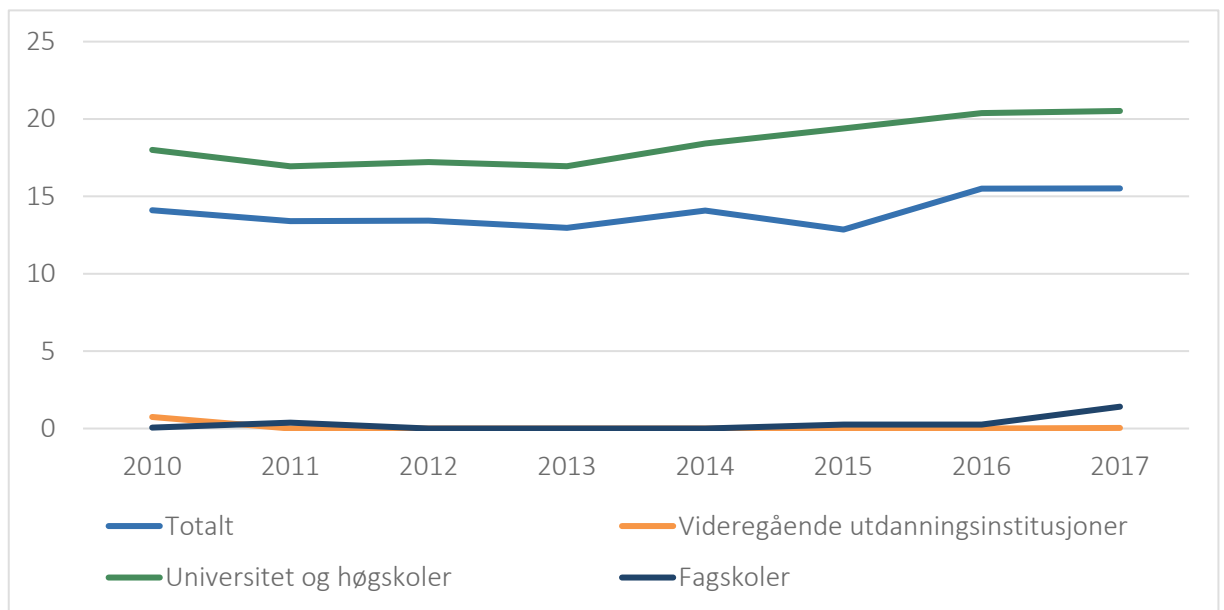
Figur 23 Prosentvis vekst i antall videreutdanninger etter institusjon, 2010-2017

Figur 24 Andel videreutdanning innen lærerutdanninger og helse, institusjon, prosent

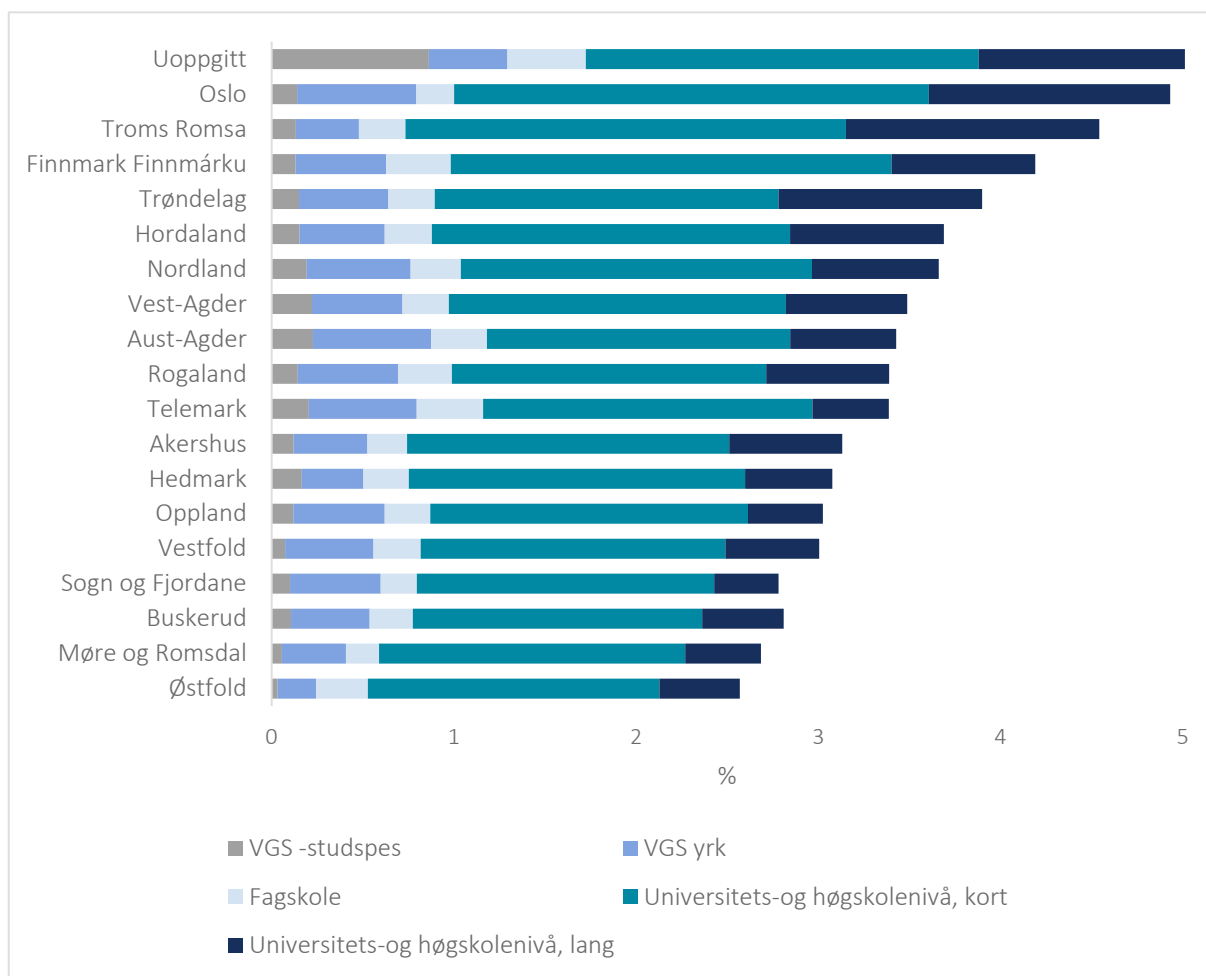
Figur 25 Andel av videreutdanninger per institusjon som er lærerutdanninger, prosent

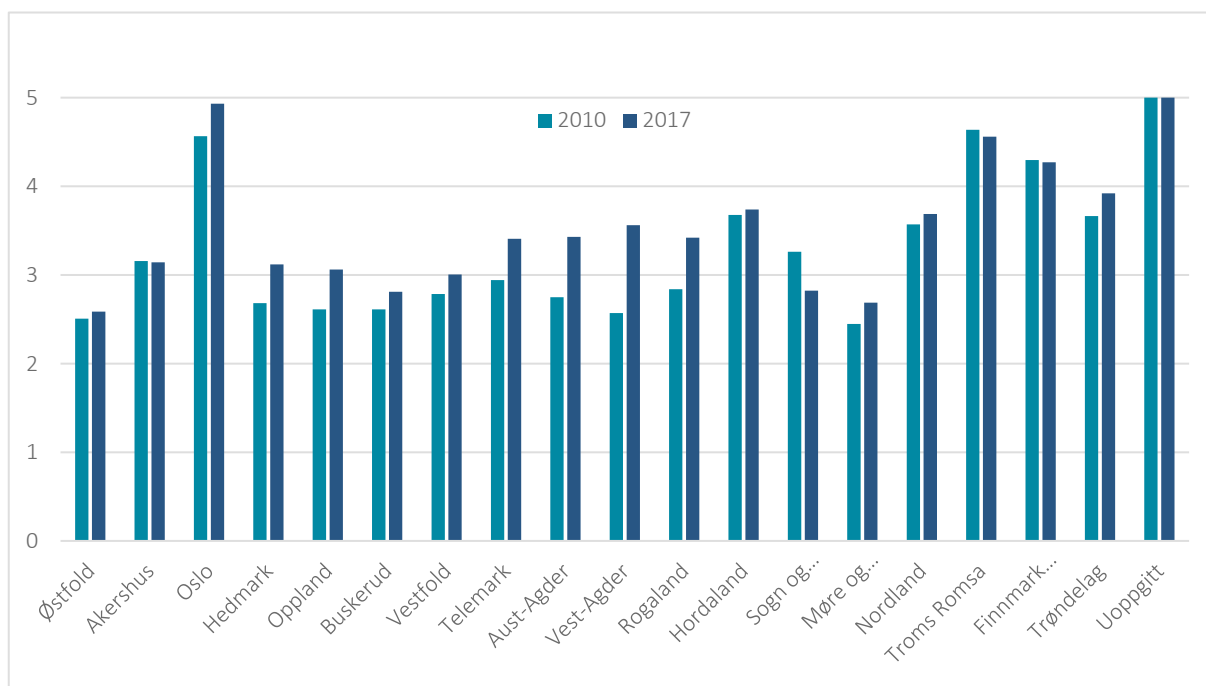
1.8 Geografi

28 prosent av de som var i videreutdanninger på telletidspunktet i 2017 var bosatt i Oslo og Akershus. Deretter følger Hordaland med 10,3 prosent av deltakerne og Trøndelag med 9,5 prosent. Oslo har også den høyeste andelen av innbyggere som tok videreutdanning. I alt deltok 4,9 prosent av befolkningen i Oslo var i videreutdanning på telletidspunktet i 2017, etterfulgt av Troms (4,6 prosent) og Finnmark (4,3 prosent). Lavest andel finner vi i Østfold med 2,6 prosent av befolkningen.

Figur 26 Deltakelse i videreutdanning, prosent, type utdanning, 1. oktober 2017, 22+ år

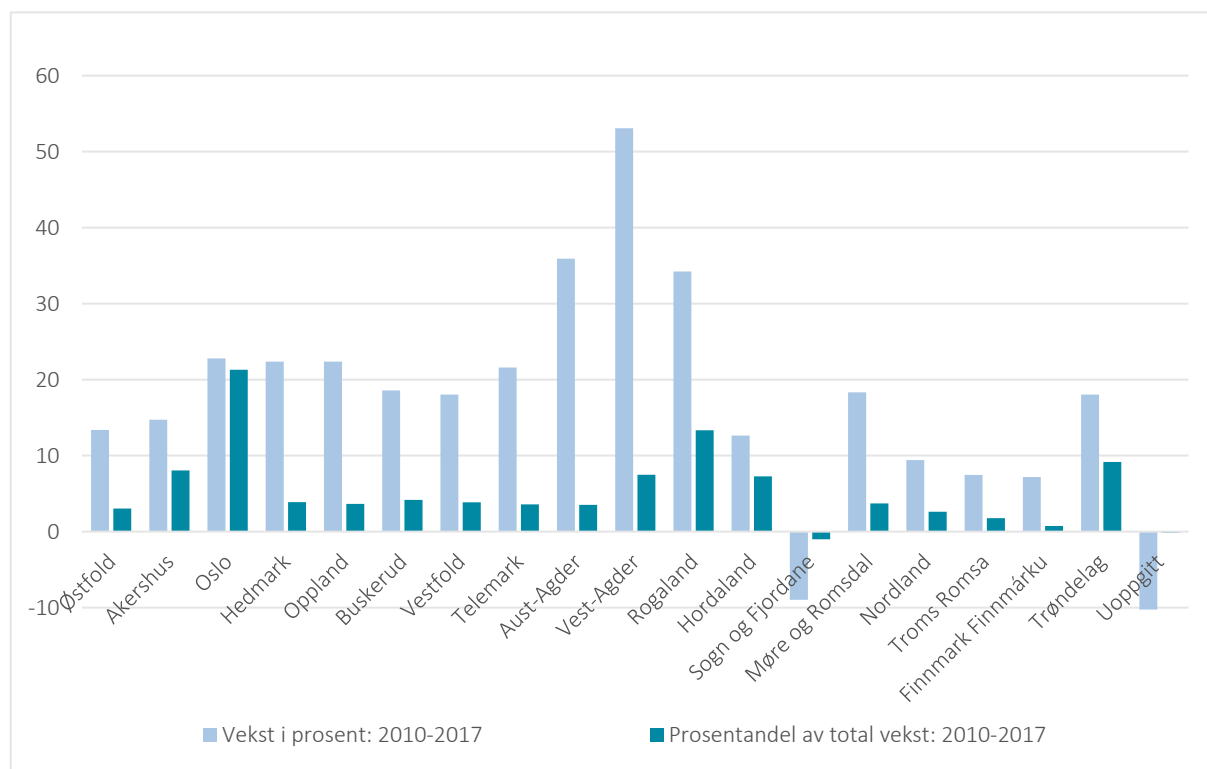
Figur 27 Deltakelse i videreutdanning, prosent, fylke, 2010-2017

54 prosent av videreutdanningene som tas av innbyggerne i Oslo er heltidsstudier, mens 58 prosent av videreutdanningene i Hordaland er deltidsstudier. Den høyeste andelen deltidsstudier finner vi i Hedmark og Sogn og Fjordane (63 prosent).

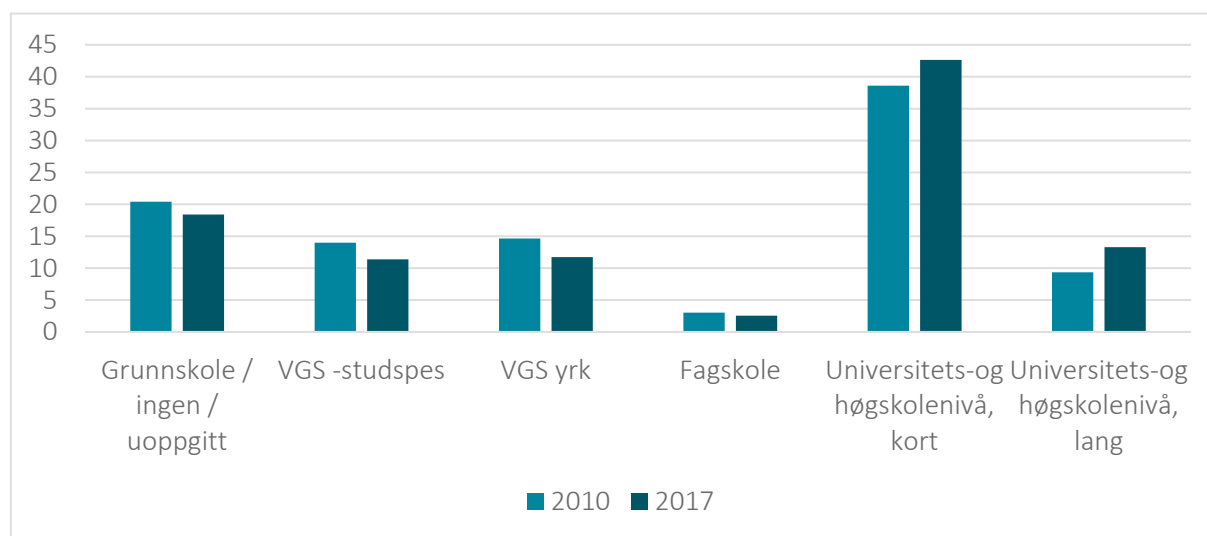
Veksten i antall deltakere i Oslo utgjør den største andelen av totalveksten i landet, etterfulgt av Rogaland og Trøndelag.

Figur 28 Endring i deltakere i videreutdanning, prosent, bostedsfylke, 2010-2017

1.9 Utdanningsnivå før videreutdanning

Figur 29 Høyeste fullførte utdanning før videreutdanning, fordeling

De fleste som tar videreutdanning har allerede en kortere utdanning fra universitet eller høyskole. Det har vært en økning i andelen som har universitets og høyskoleutdanning før de tar videreutdanning, men det skyldes at utdanningsnivået i befolkningen har økt, og at personer med lavere utdanning i foregående år startet på en langvarig videreutdanning som blir definert som videreutdanning i statistikken flere år etter påbegynt studie. Eksempelvis vil en person med utdanning fra grunnskole som begynner en videreutdanning på høyskolen bli regnet med grunnskole som høyeste utdanning første året vedkommende studerer på høyskolen, og med kortere universitets- og høyskoleutdanning fra år to dersom utdanningen varer over flere år.

I 2010 hadde 29 prosent av menn kortere høyere utdanning før de startet videreutdanningen. 23 prosent hadde grunnskole som høyeste utdanning før de startet videreutdanning. Disse var i hovedsak mellom 30 og 49 år (13 prosent var 30–39 år, og 8 prosent var 40–49 år). I 2017 hadde 34 prosent av alle menn som tok videreutdanning kortere høyere utdanning før de startet med videreutdanningen. 37 prosent av menn som tok videreutdanning var i aldersgruppen 22-30 år. 36 prosent var i aldersgruppen 30–39 år.

I 2010 hadde 45 prosent av kvinner kortere høyere utdanning før de startet videreutdanning, 19 prosent hadde grunnskole som høyeste fullførte utdanning. Disse var i hovedsak mellom 30 og 49 år (18 prosent var 30–39 år, og 15 prosent var 40–49 år). I 2017 hadde 48 prosent av alle kvinner som tok videreutdanning kortere høyere utdanning før videreutdanningen startet. 37 prosent av kvinner som tok videreutdanning var i aldersgruppen 30-39 år, 27 prosent var i aldersgruppen 40-49 år

21 prosent av menn og 17 prosent av kvinner som tok videreutdanning hadde grunnskole som høyeste fullførte utdanning. 14 prosent av menn og 18 prosent av kvinner som tok videreutdanning hadde kortere høyere utdanning og var i aldersgruppen 30-39 år.

2 Lærevilkårsmonitoren

Lærevilkårsmonitoren (LVM) fra SSB baseres på en årlig spørreundersøkelse tilknyttet arbeidskraftundersøkelsen (AKU). Utvalgspopulasjonen består av omtrent 12 000 respondenter og skal være representativ for befolkningen. Spørsmålene knyttet til videreutdanning stilles til personer i aldersgruppen 22–59 år. Videreutdanning defineres i denne undersøkelsen som beskrevet i kapittel 1.

LVM inneholder informasjon om respondentenes tilknytning til arbeidslivet, om de er sysselsatt eller ikke, eller om de er studenter. For sysselsatte inneholder undersøkelsen informasjon om for eksempel virksomhetsstørrelse og sektor. Resultatene fra spørreundersøkelsen er vektet for å gi et anslag på hvor stor andel av ulike grupper i befolkningen som deltar i formell utdanning.

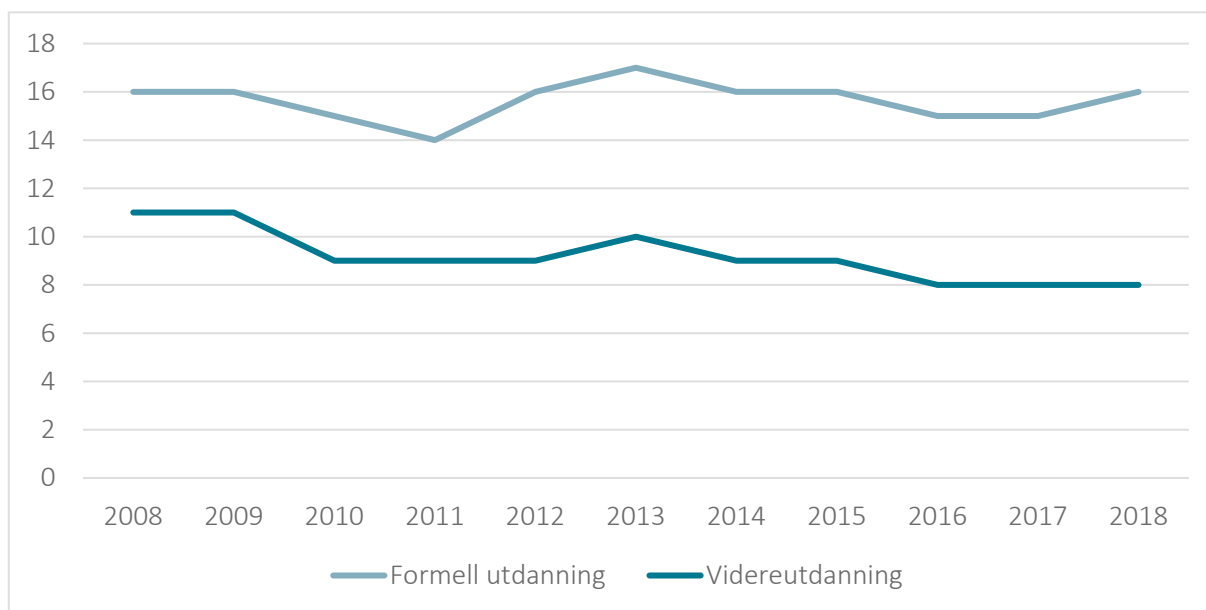
Sammendrag

I 2018 deltok omtrent 8 prosent av befolkningen (22–59 år) i videreutdanning ved norske utdanningsinstitusjoner, ifølge Lærevilkårsmonitoren. Det er en nedgang fra 11 prosent i 2008. Aldersgruppa 30–39 år har høyest deltakelse, etterfulgt av gruppa 22–29 år. Sysselsatte med utdanning på universitets- og høghskolenivå tar mest videreutdanning, og universiteter og høghskoler utgjør den største arenaen for videreutdanninger. Omtrent 233 000 personer tok videreutdanning i 2018 og 55 prosent (127 000) av disse tok videreutdanningen ved universiteter og høghskoler. 15 prosent (36 000) av videreutdanningsdeltakerne tok utdanningen ved fagskoler. Omtrent halvparten av alle studenter mellom 22 og 59 år defineres som videreutdanningsstudenter. Blant sysselsatte har mellomstore bedrifter (20–99 ansatte) den høyeste andelen ansatte som deltar i videreutdanning, selv om forskjellene mellom bedriftsstørrelser er små. Omtrent 7 prosent av fast ansatte og omtrent 12 prosent av midlertidigansatte deltar i videreutdanning.

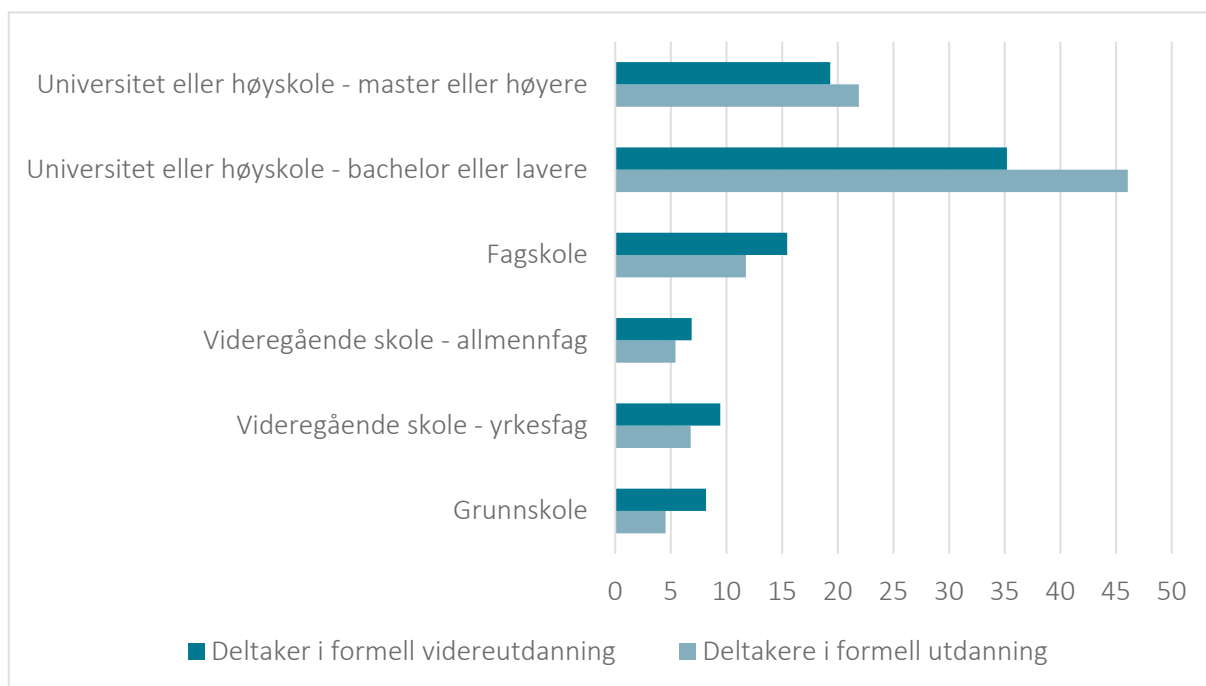
2.1 Deltakelse

I 2018 var andelen av befolkningen mellom 22 og 59 år som har deltatt i formell utdanning de siste 12 månedene omtrent 16 prosent. Det tilsvarer 443 000 personer. Denne andelen har endret seg lite de siste 10 årene. Ifølge LVM deltok 233 000 personer i formell videreutdanning i 2018. Det tilsvarer omtrent 8 prosent av befolkningen i aldersgruppen. 53 prosent mellom 22 og 59 år som deltar i formell utdanning deltar altså i videreutdanning når man legger definisjonen av videreutdanning i LVM til grunn. Av disse tok 127 000 (55 prosent) videreutdanning på universitets og høghskolenivå.

Figur 30 Deltakelse i formell utdanning og videreutdanning, prosent, 22–59 år

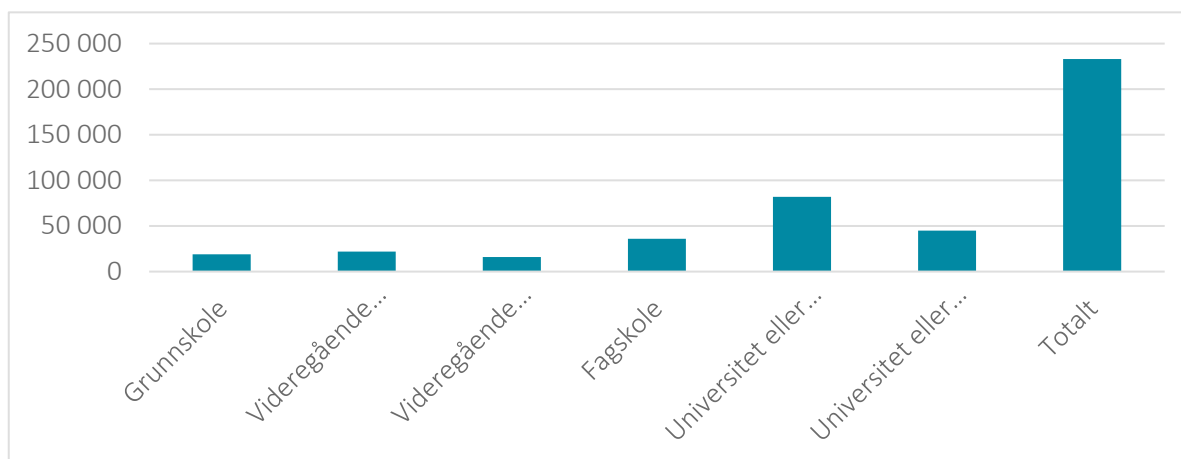

Figur 31 Deltakelse i formell utdanning og videreutdanning, fordeling, 2018, 22–59 år

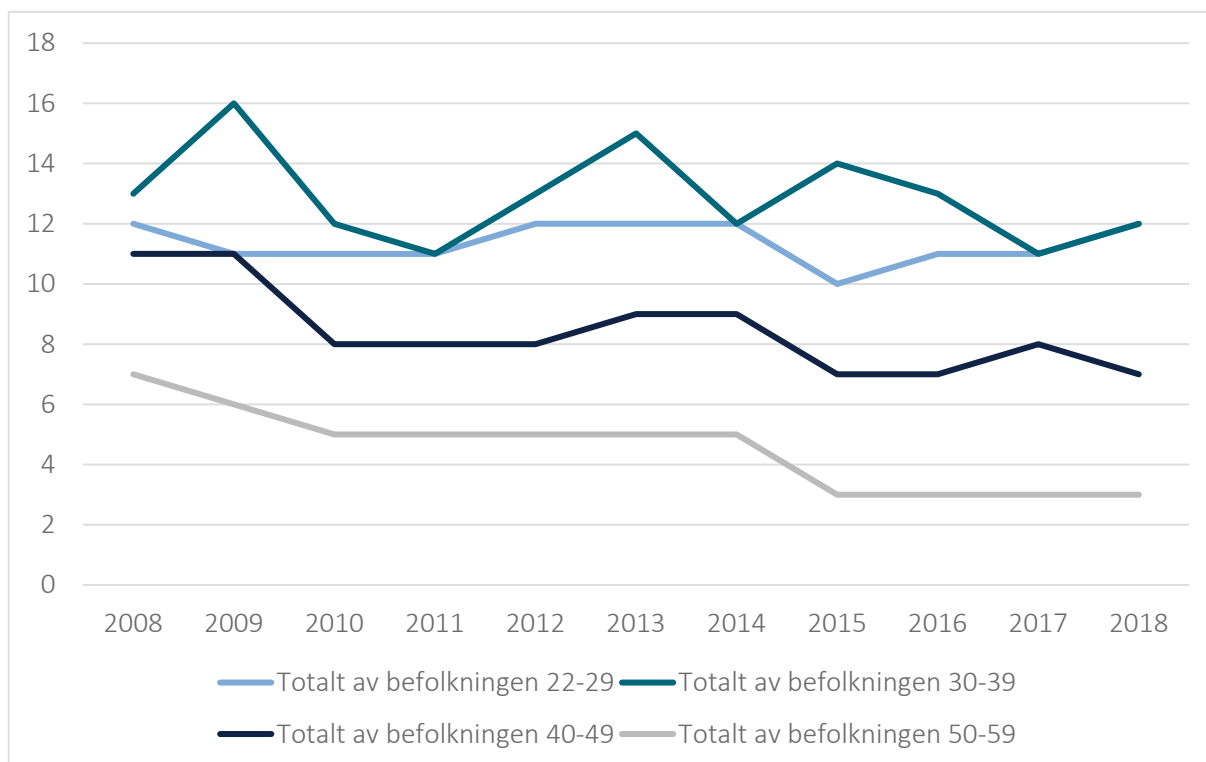
Figur 32 Deltakere i videreutdanning, nivå på videreutdanningen, 2018

2.2 Alder

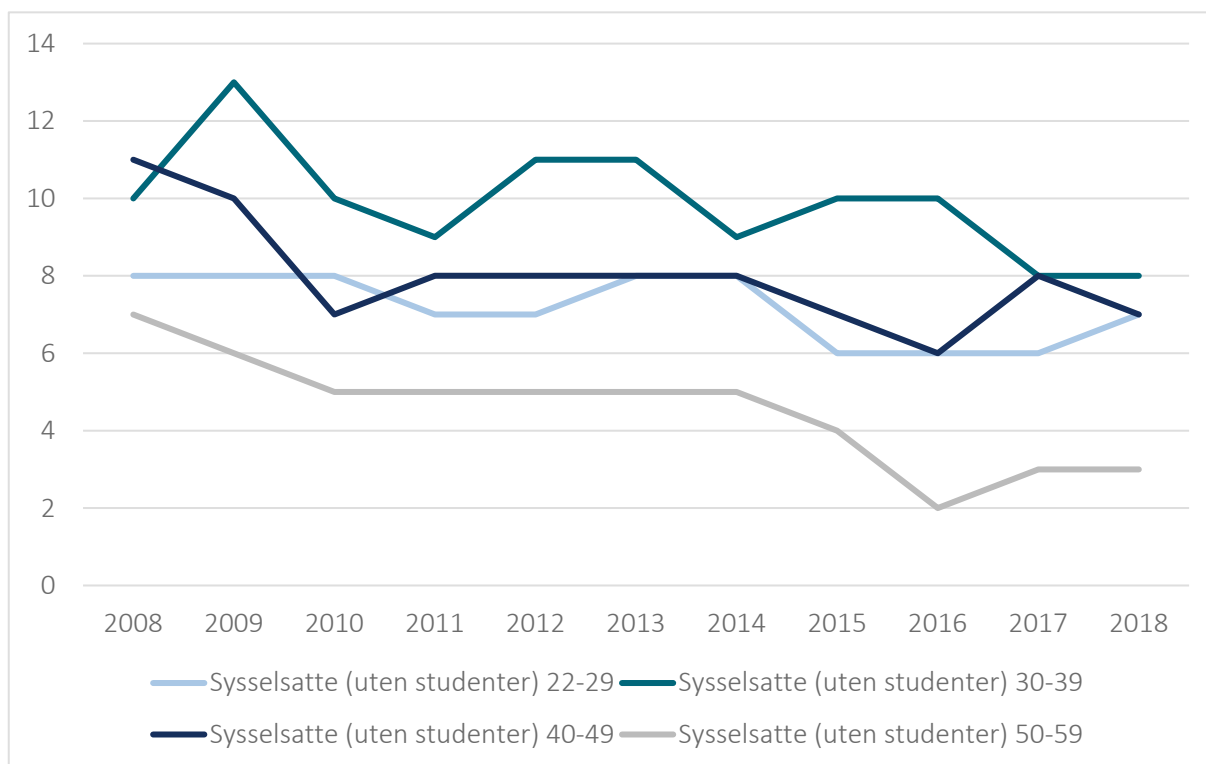
I følge LVM deltok 8 prosent av sysselsatte⁴ i aldersgruppen 30–39 år i videreutdanning i 2018. Denne aldersgruppen har den høyeste andelen i videreutdanning. Andelen stiger til 12 prosent av befolkningen dersom vi ikke avgrenser mot arbeidstilknytning. Omtrent 60 prosent av dem som deltar videreutdanning er kvinner. Andelen av befolkningen som deltar i videreutdanning er lavest i den høyeste aldersgruppen (50-59 år), hvor omtrent 3 prosent av befolkningen deltar i videreutdanning. Det har vært en reduksjon i deltakelse i alle aldersgrupper siden 2008 i følge LVM.

Figur 33 Deltakelse i videreutdanning, aldersgrupper, prosent

⁴ Sysselsatte unntatt personer som er i sysselsatt på deltid og som hovedsakelig betrakter seg som student.

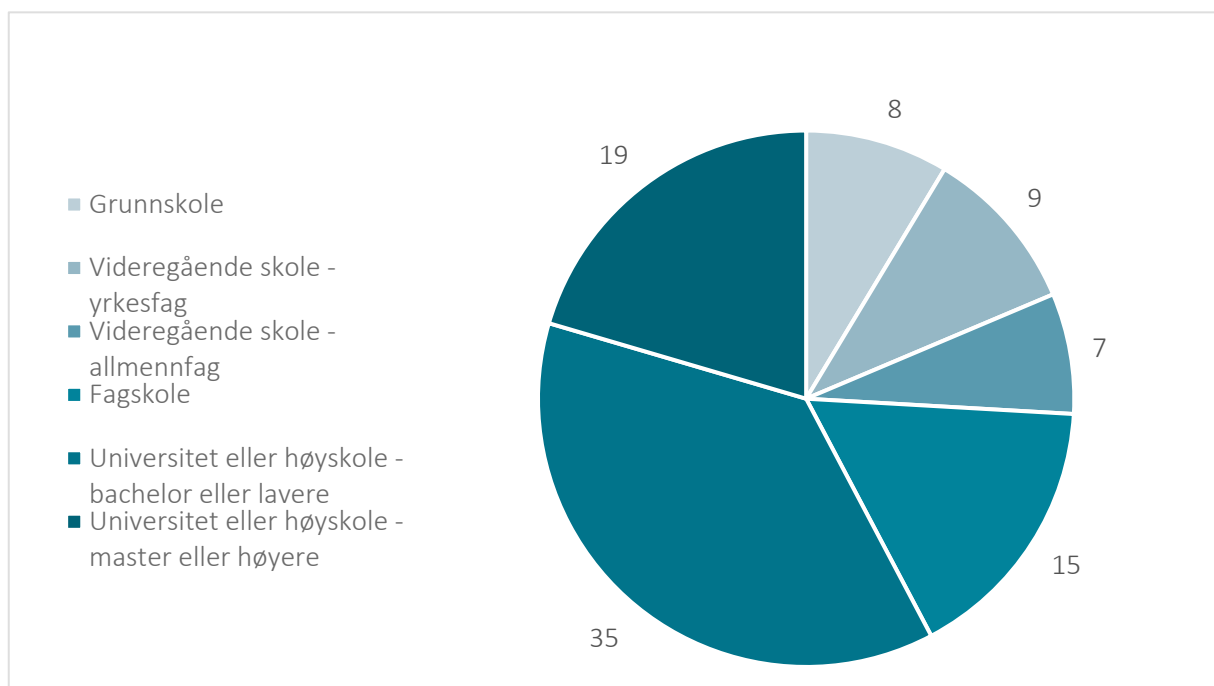
Figur 34 Andelen av sysselsatte som deltok i videreutdanning etter aldersgrupper

2.3 Nivå på videreutdanning

55 prosent (127 000) av videreutdanninger skjer på universitets og høgskolenivå, 15 prosent (36 000) på fagskoler, 16 prosent (38 000) på videregående og 8 prosent (19 000) på grunnskolenivå. I 2017 var 61 prosent av videreutdanningene på universitet og høgskoler, 16 prosent på fagskoler, 16 prosent på videregående og 5 prosent på grunnskole.

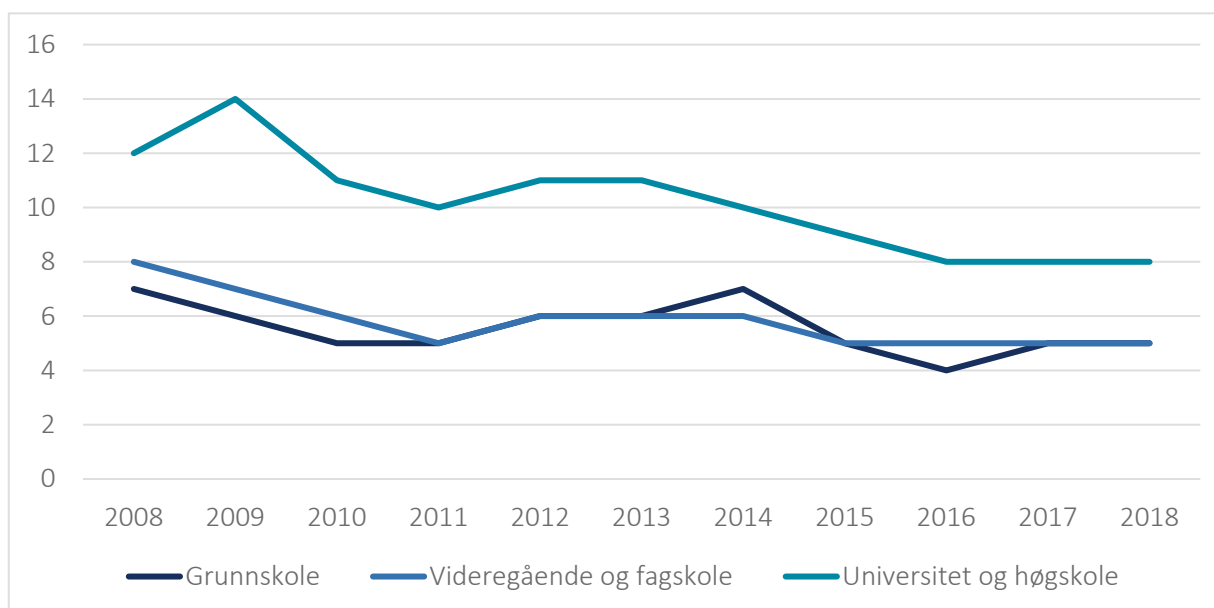
Figur 35 Deltakelse i videreutdanning, fordeling, nivå på videreutdanning, 22–59 år, 2018

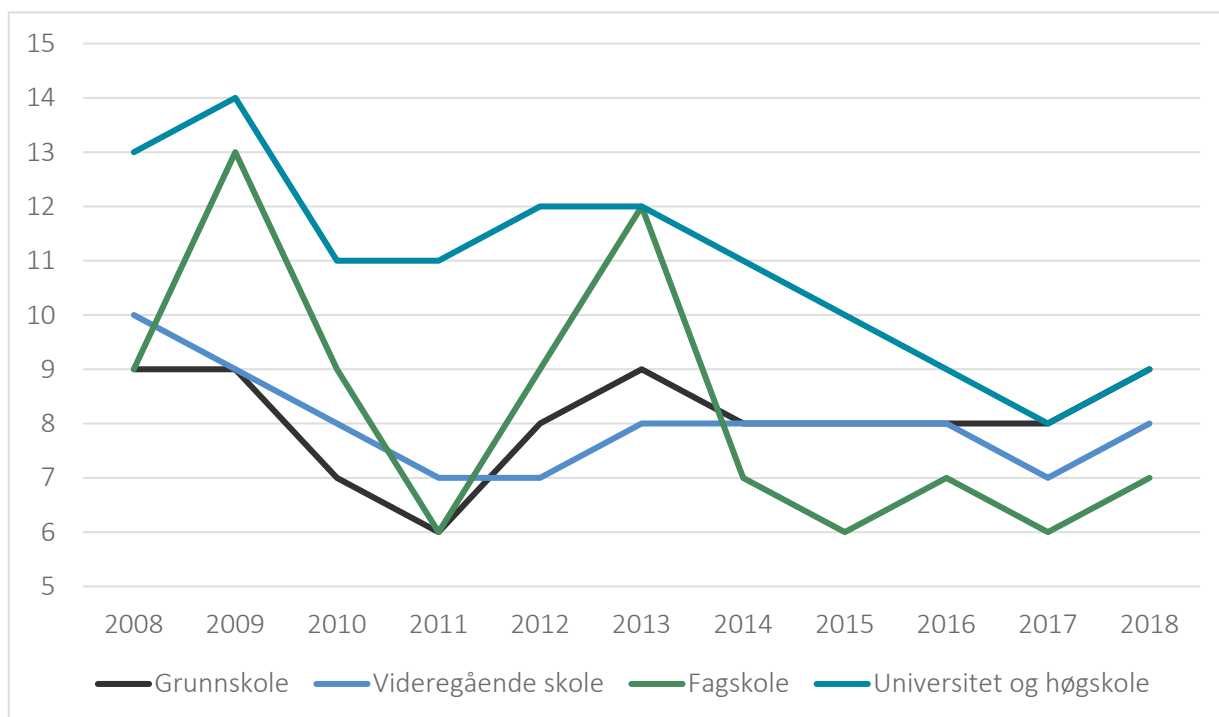
2.4 Utdanningsnivå før videreutdanning

Personer med høyere utdanning har høyest deltakelse i videreutdanning. De siste ti årene har andelen som deltar i videreutdanning sunket i alle utdanningsgrupper. For sysselsatte med høyere utdanning har andelen sunket fra 12 til 8 prosent fra 2008. Andelen for personer med grunnskolenivå har sunket fra omtrent 7 prosent til 5 prosent av sysselsatte med samme utdanningsnivå. Når vi ikke avgrensner populasjonen til å gjelde utelukkende sysselsatte, ser vi at andelen av befolkningen med høyere utdanning som deltar i videreutdanning har sunket fra 13 prosent i 2008 til 9 prosent i 2018. Andelen som har grunnskole som høyeste fullførte utdanning var omtrent 9 prosent i 2008 og i 2018.

Figur 36 Andel deltakere i videreutdanning, høyeste fullførte utdanning, uten studenter, 22–59 år,

Figur 37 Andel som har deltatt i videreutdanning, høyeste fullførte utdanning, 22–59 år

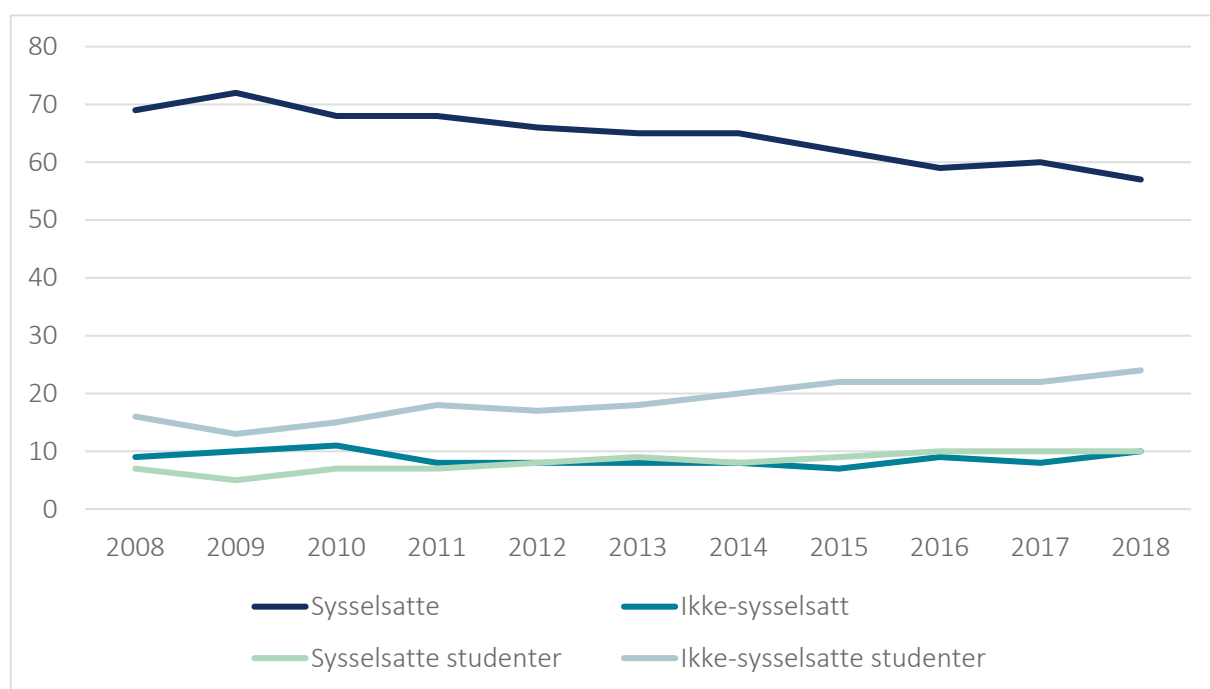

2.5 Arbeidstilhørighet

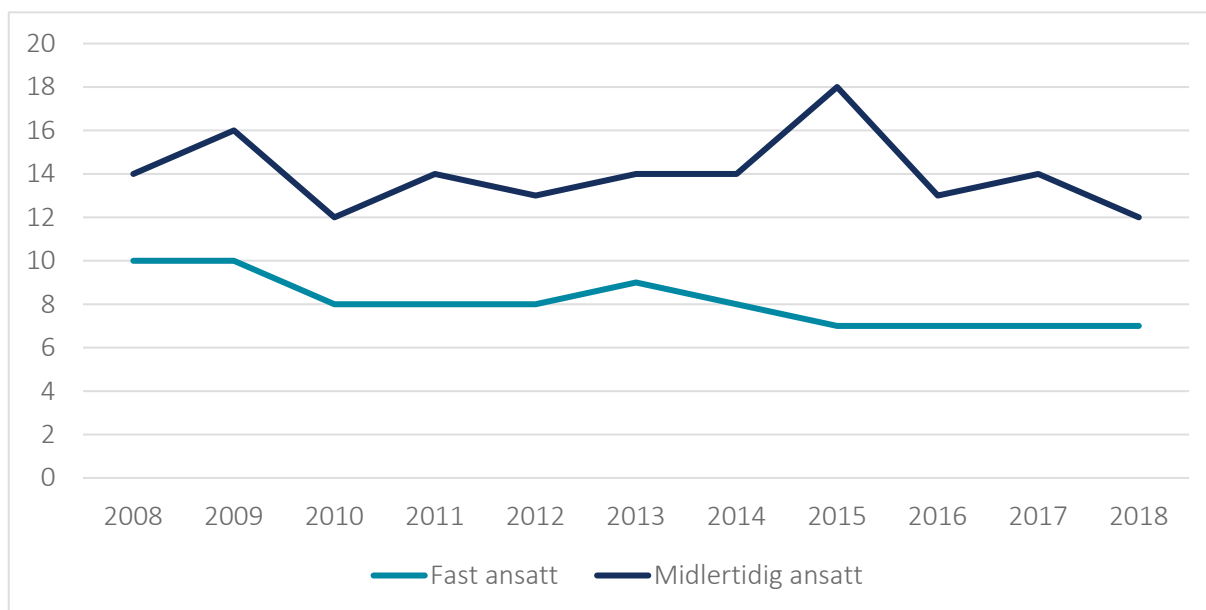
I 2017 tok 108 000 heltidsansatte (6 prosent) formell videreutdanning og 43 000 deltidsansatte (10 prosent). Sistnevnte inkluderer også personer som hovedsakelig betrakter seg som studenter. Av de sysselsatte var 126 000 fast ansatte og 19 000 midlertidig ansatte⁵. I tillegg deltok omtrent 66 000 ikke-sysselsatte i formell videreutdanning. Det utgjør 30 prosent av deltakerne i formell videreutdanning. Om lag 3 av 4 av disse betrakter seg som studenter, mens de resterende enten er arbeidsledige eller står utenfor arbeidsstyrken.

⁵ Begrepet ansatte brukes synonymt med betegnelsen lønnstakere. Dette omfatter alle sysselsatte som mottar kompensasjon for arbeid i form av lønn o.l.

Figur 38 Deltakelse videreutdanning, fordeling, tilknytning til arbeidslivet

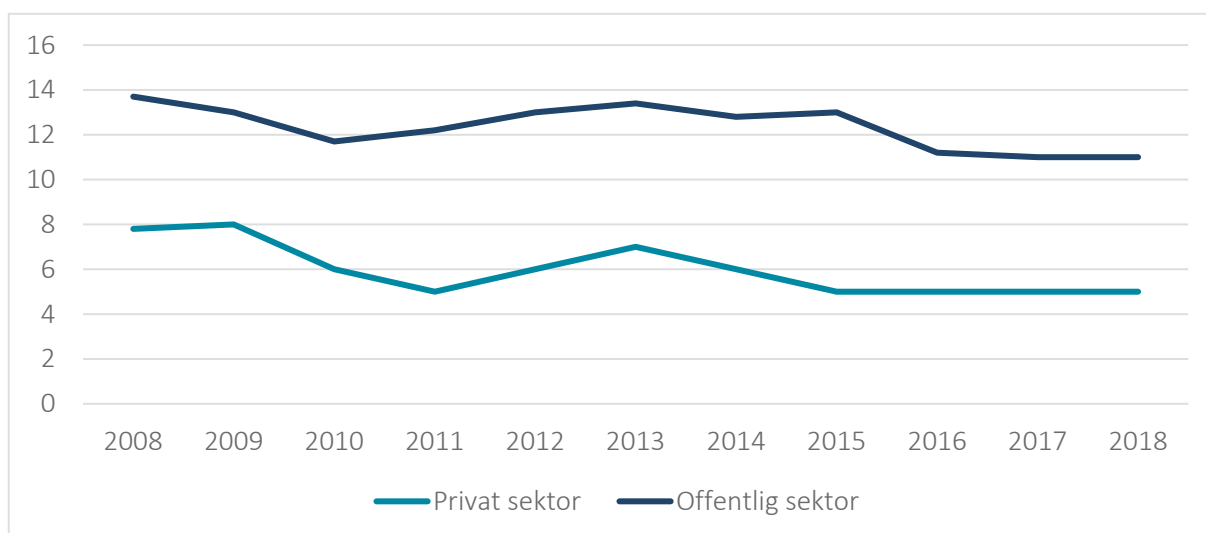
Figur 39 Andel deltakelse i videreutdanning blant sysselsatte, ansettelsesforhold, 22–59 år

Blant de sysselsatte deltok omtrent 9 prosent av kvinner (92 000) og 5 prosent av menn (59 000) i videreutdanning i 2017.

Andelen som tar videreutdanning er lavere i privat sektor. 5 prosent av ansatte i privat sektor deltok i videreutdanning i 2018, mot 11 prosent av ansatte i offentlig sektor. Omtrent 77 000 ansatte i offentlig sektor deltok i videreutdanning i 2017 mot 74 000 ansatte i privat sektor. Dersom vi ekskluderer studenter fra populasjonen synker andelen til 4 prosent i privat sektor, og 10 prosent i offentlig sektor.

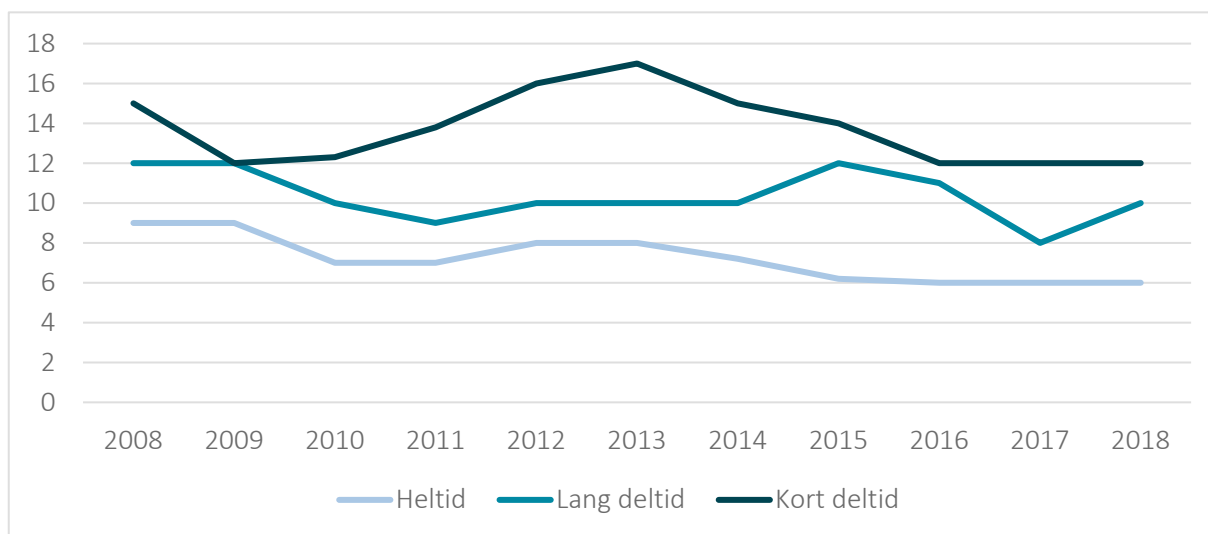
Figur 40 Deltakelse i videreutdanning, sektor, prosent, 22–59 år

Andelen som deltar i videreutdanning er høyest blant ansatte på kort deltid⁶. Dersom studenter ekskluderes fra populasjonen har sysselsatte med lang deltid høyest deltakelse i videreutdanning (8 prosent). Omtrent 6 prosent av de som jobber kort deltid eller heltid deltar.

⁶ Heltid/deltid beregnes av avtalt antall arbeidstimer per uke som den ansatte ifølge arbeidskontrakten skal være på arbeid. Heltid er 37 arbeidstimer eller mer per uke, samt arbeidstid på 32-36 timer hvis intervjuobjektet bekrefter at dette utgjør

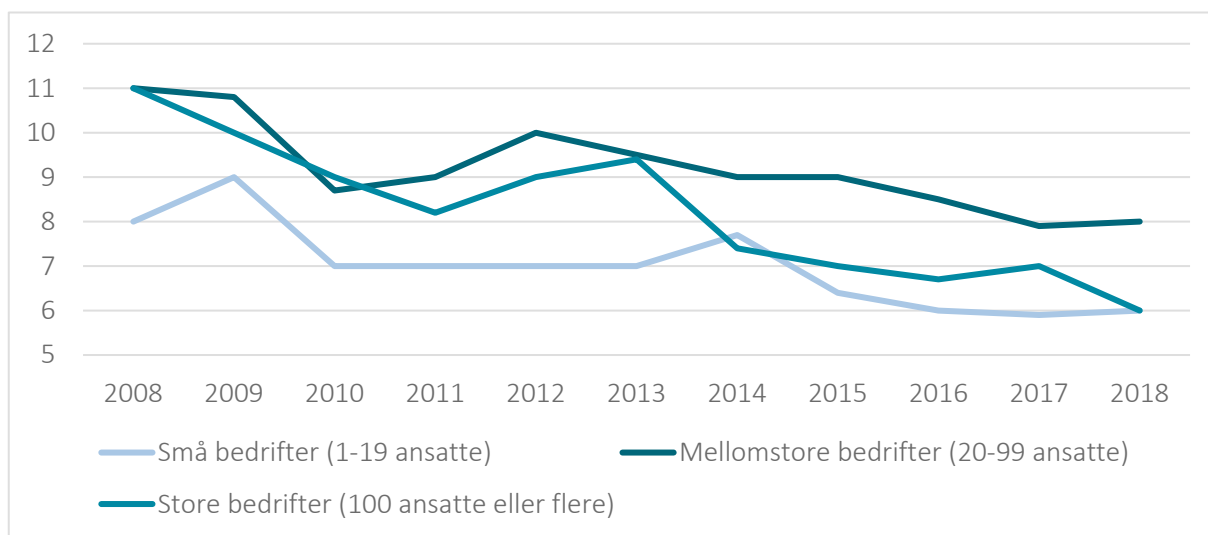
Figur 41 Deltakelse i videreutdanning, heltid/deltid, 22–59 år

2.6 Deltakelse og virksomhetsstørrelse

I 2017 hadde mellomstore bedrifter med mellom 20 og 99 ansatte høyest andel deltakere i videreutdanning, men forskjellene mellom små og store virksomheter er små. Omtrent 8 prosent av ansatte i mellomstore bedrifter deltar. Rundt 6 prosent av ansatte i små bedrifter deltar, og omtrent 7 prosent av ansatte i store bedrifter deltar. LVM viser en nedgang i andelen som deltar i videreutdanning for alle bedrifts størrelser.

Figur 42 Deltakelse i videreutdanning, virksomhetsstørrelse, prosent, 22–59 år

I 2017 deltok omtrent 47 000 personer i små bedrifter, 54 000 personer i mellomstore bedrifter og 33 000 i store bedrifter.

heltid I vedrommenes yrke. Deltid er dermed avtalt arbeidstid under 32 timer, samt arbeidstid på 32-36 timer hvor dette ikke er heltid. For sysselsatte med to arbeidsforhold summeres arbeidstiden i begge jobbene. Deltid er da definert som under 37 timer i uka. Vi skiller av og til mellom kort og lang deltid, der kort deltid viser til arbeid mellom 1 og 19 timer i uka, mens lang deltid er arbeid mellom 20 og 36 timer i uka.

Referanser

Keute, A., & Drahus, K. M. (2017). *Livslang læring 2008-2017 - resultater fra Lærevilkårsmonitoren*. Statistisk Sentralbyrå.

 /evutvalg

 www.evutvalg.no

 evu@kompetansenorge.no